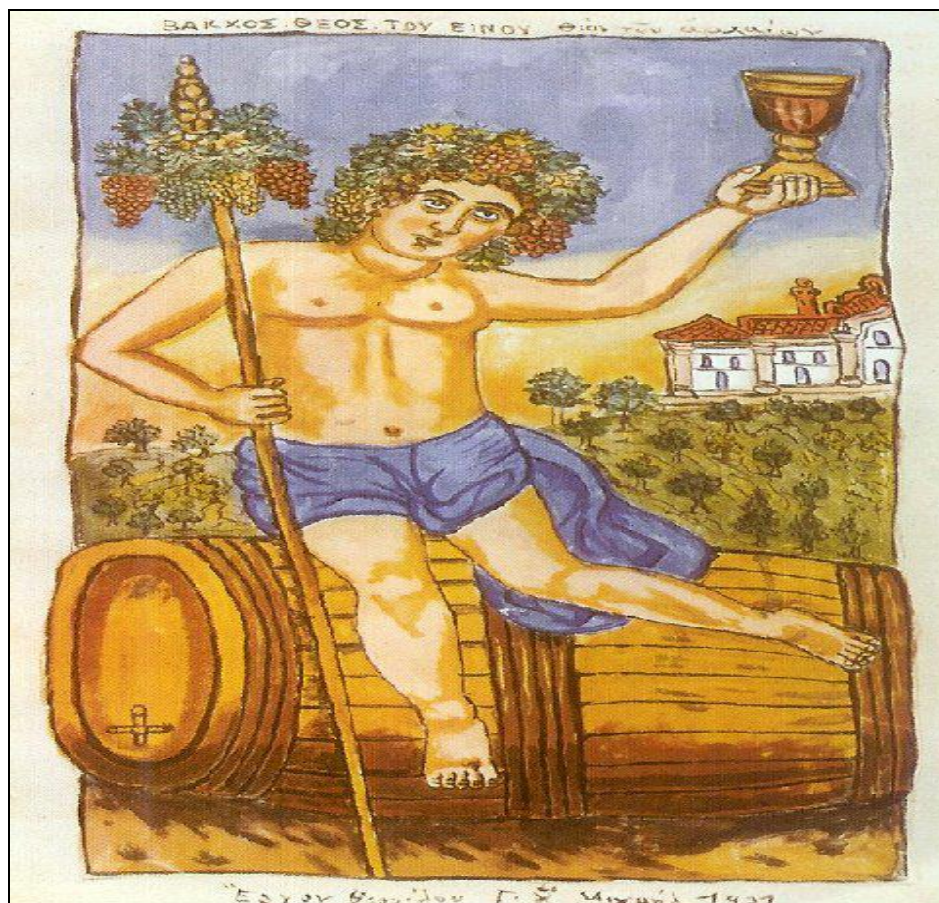

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ**

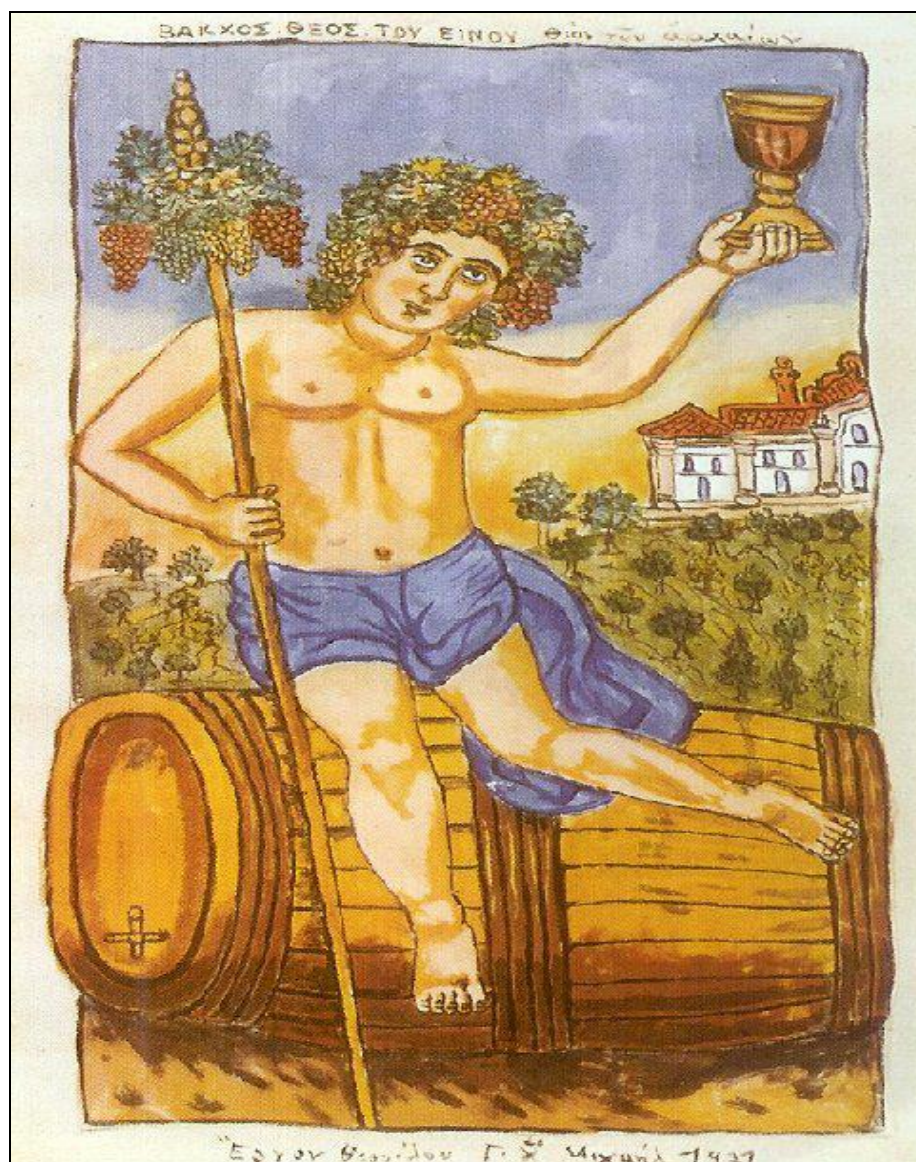
**Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΟΙΝΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΘΡΑΚΗ.
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: κ. ΚΟΚΚΙΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ: ΜΑΚΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ , ΑΡΑΜΠΑΤΖΗΣ ΜΙΧΑΗΛ

Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2011

**Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΟΙΝΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΘΡΑΚΗ.
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: κ. ΚΟΚΚΙΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ: ΜΑΚΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ , ΑΡΑΜΠΑΤΖΗΣ ΜΙΧΑΗΛ

Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	7
2.1. Η Έννοια του Τουρισμού	7
2.2. Ιστορική Εξέλιξη του τουριστικού φαινομένου	8
2.3. Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη και Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού ...	10
<i>2.3.1. Το Πρότυπο της Βιώσιμης Τουριστικής Ανάπτυξης</i>	10
<i>2.3.2. Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού</i>	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΟΙΝΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	16
3.1. Ο Αγροτουρισμός	16
3.2. Η Έννοια του Οινοτουρισμού	18
3.3. Η Ιστορική Εξέλιξη του Οινοτουρισμού	20
3.4. Τα οφέλη του Οινοτουρισμού	22
3.5. Προοπτικές του Οινοτουρισμού στην Ελλάδα	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ	25
4.1. Η φυσιογνωμία της περιοχής	25
4.2. Ο Τουρισμός στη Θράκη	26
<i>4.2.1. Τουριστική Προσφορά στη Θράκη</i>	26
<i>4.2.2. Τουριστική Ζήτηση στη Θράκη</i>	34
4.3. Προσβασιμότητα στην Περιοχή	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Ο ΟΙΝΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ	40
5.1. Παραγωγή Οίνου και Οινοποιεία στη Θράκη	40
5.2. Δράσεις Οινοτουρισμού στη Θράκη	47
<i>5.2.1. Οι Δρόμοι του Κρασιού στη Βόρεια Ελλάδα</i>	48

5.2.2. Οι Δρόμοι του Κρασιού στη Θράκη	50
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΕΠΙΤΟΠΙΑ ΈΡΕΥΝΑ (ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ)	52
6.1. Γενικός ερευνητικός Στόχος	
6.2. Ειδικοί στόχοι της έρευνας	
6.3. Μεθοδολογία της Έρευνας.....	53
6.4. Πιλοτική Δοκιμή του ερωτηματολογίου.....	53
6.5. Ανάλυση Αποτελεσμάτων Έρευνας σε Τοπικούς Φορείς.....	54
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	
ΟΙΝΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ.....	63
7.1. Προτάσεις Περαιτέρω Ανάπτυξης του Οινοτουρισμού.....	63
7.2. Προτάσεις Προώθησης και Προβολής του Οινοτουρισμού.....	66
8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	68
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	69
Πηγές Διαδικτύου	71
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	73

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις σημερινές δύσκολες οικονομικές συγκυρίες που περνά η χώρα, η βαριά βιομηχανία της Ελλάδας, ο τουρισμός πρέπει να ενδυναμωθεί και να λειτουργήσει ως καταλυτικός παράγοντας έτσι ώστε να βγει η χώρα από την κρίση και να επανέλθει σε τροχιά ανάπτυξης. Όμως για να συμβεί κάτι τέτοιο θα πρέπει να ανανεωθεί το τουριστικό προϊόν της χώρας και να εμπλουτιστεί και με άλλες μορφές τουρισμού, πέρα από τον κλασσικό μαζικό τουρισμό που βασίζεται στον ήλιο, στη θάλασσα και στα αρχαία μνημεία.

Η ανάπτυξη του οινοτουρισμού αποτελεί μια ευκαιρία σε αυτή την κατεύθυνση, ιδιαίτερα σε περιοχές όπου ο τουρισμός γενικότερα δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος όπως είναι η περιοχή της Θράκης.

Στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας επιχειρείται η διερεύνηση των δυνατοτήτων ανάπτυξη του οινοτουρισμού στην περιοχή της Θράκης. Σκοπός λοιπόν της παρούσας εργασίας είναι μέσα από την εξέταση της υφιστάμενης κατάστασης του οινοτουρισμού στη Θράκη, αλλά και των προοπτικών του, να προταθούν συγκεκριμένες δράσεις στο επίπεδο του σχεδιασμού αλλά και της προώθησης για την περαιτέρω ανάπτυξη του οινοτουρισμού στην περιοχή.

Η εργασία λοιπόν δομείται σε τρία βασικά μέρη:

- Στο πρώτο μέρος πραγματοποιείται μια θεωρητική προσέγγιση του τουρισμού αναλύοντας και αποσαφηνίζοντας βασικές έννοιες που έχουν να κάνουν με το τουριστικό φαινόμενο, αλλά και με τον αγροτουρισμό και τον οινοτουρισμό.
- Στο δεύτερο μέρος, στο οποίο ξεκινά η μελέτη περίπτωσης, αρχικά πραγματοποιείται μια συνοπτική περιγραφή της περιοχής της Θράκης. Ακολουθεί η εξέταση του τουρισμού στην περιοχή, με την μελέτη της τουριστικής προσφοράς (πόροι και υποδομές – ανωδομές), της τουριστικής ζήτησης (αριθμός των διανυκτερεύσεων και των αφίξεων, πληρότητα των καταλυμάτων). Επίσης μελετάται η προσβασιμότητα στην περιοχή καθώς αποτελεί βασικό παράγοντα της τουριστικής ανάπτυξης. Στην συνέχεια εξετάζεται ο οινοτουρισμός στη Θράκη, αναλύοντας την παραγωγή οίνου και τα οινοποιεία που υπάρχουν στην περιοχή καθώς και τις δραστηριότητες οινοτουρισμού που αναπτύσσονται στην Θράκη. Τέλος το δεύτερο μέρος ολοκληρώνεται με την ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας που

πραγματοποιήθηκε σε τοπικούς φορείς της περιοχής και αφορούσε το τουρισμό στη Θράκη και ειδικότερα την σημερινή κατάσταση και της προοπτικές του οινοτουρισμού.

- Στο τρίτο και τελευταίο μέρος της παρούσας εργασίας διατυπώνονται κάποιες βασικές προτάσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη του οινοτουρισμού αλλά και για την προώθηση και προβολή του οινοτουρισμού. Τέλος η εργασία ολοκληρώνεται με την διατύπωση κάποιων βασικών συμπερασμάτων που έχουν να κάνουν τόσο με τον οινοτουρισμό γενικότερα, όσο και με την ανάπτυξή του στην περιοχή της Θράκης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

2.1. Η Έννοια του Τουρισμού

Το φαινόμενο του τουρισμού αποτελεί ένα πολυδιάστατο και πολύμορφο φαινόμενο, το οποίο απαιτεί διεπιστημονική προσέγγιση. Για το λόγο αυτό έχει προσελκύσει το ενδιαφέρον πολλών μελετητών από διαφορετικούς επιστημονικούς χώρους, όπως είναι οι οικονομολόγοι, οι περιβαλλοντολόγοι, οι περιφερειολόγοι, οι χωροτάκτες, οι κοινωνιολόγοι, οι αρχιτέκτονες κ.α. Οι επιστήμονες λοιπόν που ασχολούνται με τον τουρισμό, προσεγγίζουν το τουριστικό φαινόμενο από διαφορετική οπτική γωνία, δίνοντας του διαφορετικό εννοιολογικό περιεχόμενο.

Ως αποτέλεσμα της εμπλοκής πολλών επιστημόνων από διαφορετικούς επιστημονικούς χώρους, έχουν προκύψει πολλοί ορισμοί για την έννοια του τουρισμού. Έτσι μια από τις πρώτες προσπάθειες που έγιναν για να οριστεί ο τουρισμός ήταν αυτή του Πανεπιστημίου της Βέρνης, και ειδικότερα των καθηγητών Hunziker και Krapf (1942), όπου όρισαν την έννοια ως εξής: *«ο τουρισμός θα μπορούσε να οριστεί σαν το σύνολο των φαινομένων και σχέσεων που προκύπτουν από την πραγματοποίηση ενός ταξιδιού σε έναν προορισμό και τη διαμονή μη μόνιμων κατοίκων σε αυτόν, εφόσον δεν οδηγούν σε μόνιμη διαμονή και δεν συνδέονται με οποιαδήποτε κερδοσκοπική δραστηριότητα»* (Ζαχαράτος, 1999).

Από τον πρώτο ορισμό και μέχρι σήμερα, το τουριστικό φαινόμενο έχει εξελιχθεί και έχει υποστεί σημαντικές μεταβολές. Έτσι μέσα από αυτή την εξέλιξη του φαινομένου αυτού, έχουν δοθεί, όπως προαναφέρθηκε, ένας μεγάλος αριθμός ορισμών για τον τουρισμό. Ένας πολύ σημαντικός ορισμός που έχει επικρατήσει έχει δοθεί από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (1992), όπου ορίζει τον τουρισμό ως: *«δραστηριότητες των ανθρώπων που ταξιδεύουν και διαμένουν σε προορισμούς και περιοχές άλλες εκτός από αυτές που αποτελούν το συνηθισμένο τους περιβάλλον και για χρονικό διάστημα που δεν ξεπερνά το ένα συνεχόμενο έτος, για αναψυχή, επαγγελματικούς και άλλους λόγους»* (World Tourism Organization: www.unwto.org).

Τις τελευταίες δεκαετίες ο τουρισμός έχει αναπτυχθεί ταχύτατα, παρουσιάζοντας μια χωρική εξάπλωση και μια κοινωνική αποδοχή σε παγκόσμιο επίπεδο, ώστε να θεωρείται αναπόσπαστο τμήμα της σύγχρονης καθημερινότητας. Σήμερα ο τουρισμός αποτελεί ένα αυτοδύναμο φαινόμενο, το οποίο αναμφισβήτητα συμβάλει σημαντικά

στην οικονομία. Έτσι ο τουρισμός είναι ένας από τους σημαντικότερους οικονομικούς τομείς σε παγκόσμια κλίμακα, με πολυεπίπεδες επιπτώσεις στην κοινωνία, στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, και γενικά στην εθνική οικονομία.

2.2. Ιστορική Εξέλιξη του τουριστικού φαινομένου

Το τουριστικό φαινόμενο διαθέτει μια μακρά ιστορία που χάνεται στα βάθη των αιώνων. Βέβαια ο τουρισμός αναπτύχθηκε με ταχύτατους ρυθμούς μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, όπου και πήρε την μορφή του οργανωμένου μαζικού τουρισμού (Ηγουμενάκης, 2000).

Οι ρίζες του τουρισμού ξεκινούν από την αρχαιότητα, βέβαια θα πρέπει να σημειωθεί ότι το τουριστικό φαινόμενο ήταν σε τελείως διαφορετική μορφή σε σχέση με τη σύγχρονη μορφή του, τόσο ως προς το περιεχόμενό του, όσο και ως προς τα μέσα με τα οποία ικανοποιούνταν οι τουριστικές ανάγκες και επιθυμίες των ατόμων.

Η σύγχρονη μορφή του τουρισμού, πρωτοεμφανίστηκε ουσιαστικά μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Αρχικά η ανάπτυξη του τουρισμού ήταν περιορισμένης κλίμακας κυρίως επειδή οι μετακινήσεις των ατόμων για τουριστικούς λόγους αποτελούσε προνόμιο των πλουσίων και των ολίγων και όχι των πολλών, διότι εκείνοι είχαν την πολυτέλεια του χρόνου και του χρήματος. (Ηγουμενάκης, 2000).

Όμως σταδιακά, ο τουρισμός πήρε τη μορφή του οργανωμένου μαζικού τουρισμού (mass tourism). Ο οργανωμένος μαζικός τουρισμός αποτελείται από την πλειοψηφία των τουριστών, οι οποίοι ταξιδεύουν με βασικό σκοπό τόσο τη ξεκούραση όσο και τη διασκέδαση. (Βαρβαρέσος, 1998).

Η εξέλιξη του τουριστικού φαινομένου και η εκτεταμένη ανάπτυξή του, τα τελευταία 40 έτη του 20^{ου} αιώνα, συνδέεται άμεσα με τις κοινωνικές, πολιτιστικές και οικονομικές εξελίξεις. Ειδικότερα η γρήγορη τουριστική ανάπτυξη οφείλεται σε μια σειρά από λόγους, εκ των οποίων οι κυριότεροι είναι (Κοκκώσης και Τσάρτας, 2001):

- η εξέλιξη των μέσων συγκοινωνίας και επικοινωνίας
- η βελτίωση των ατομικών εισοδημάτων των εργαζομένων
- η ανάπτυξη του πολιτιστικού επιπέδου των λαών διαφόρων χωρών
- η διαθεσιμότητα περισσότερου ελεύθερου χρόνου

- η καθιέρωση των πληρωμένων διακοπών των εργαζομένων
- η ανάπτυξη του θεσμού του κοινωνικού τουρισμού.

Όμως από τις αρχές τις δεκαετίας του 1980, άρχισε η αμφισβήτηση του μοντέλου του οργανωμένου μαζικού τουρισμού, παρά την ραγδαία εξέλιξη του. Η αμφισβήτηση του μοντέλου αυτού βασίστηκε, στο γεγονός ότι ο μαζικός τουρισμός είχε όχι μόνο θετικές αλλά και αρνητικές επιδράσεις στο φυσικό περιβάλλον, προκαλώντας αντίστοιχα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά προβλήματα.(Ηγουμενάκης, 2000).

Μέσα από την αμφισβήτηση και την κριτική του μοντέλου του μαζικού τουρισμού προέκυψε μια έντονη στροφή των τουριστών προς τον λεγόμενο φυσιολατρικό τουρισμό, στοχεύοντας όχι μόνο στη ξεκούραση αλλά και στην υλοποίηση άλλων δραστηριοτήτων, από την πλευρά των τουριστών, κατά τη διάρκεια των διακοπών τους (Ανδριώτης, 2008).

Τέλος όσον αφορά τον τουρισμό στην Ελλάδα, υφίσταται εδώ και πολλά χρόνια, δεδομένου ότι υπάρχουν ρίζες από την αρχαιότητα, ενώ μέχρι σήμερα υπάρχει, με διαφορετική, φυσικά μορφή. Κάνοντας μία ιστορική αναδρομή, η εξέλιξη του Τουρισμού, κατηγοριοποιείται σε τρεις χρονικά περιόδους (Βαρβαρέσος, 2008):

- Η πρώτη χρονική περίοδος ξεκινά από την αρχαιότητα και λήγει την εποχή της βιομηχανικής επανάστασης. Πρόκειται για την εποχή, όπου οι άνθρωποι πραγματοποιούσαν μακρινά ταξίδια με καράβια, ενώ για μικρότερα ταξίδια χρησιμοποιούσαν άμαξες και άλογα. Πρόκειται για μία εποχή που χαρακτηρίζεται από κακές συνθήκες και κινδύνους από ληστές, συνεπώς, τα ταξίδια αυτά ήταν λίγα.
- Η δεύτερη περίοδος αφορά στον 19ο αιώνα και χαρακτηρίζεται από την πρώτη εισροή τουριστών. Είναι γνωστό ότι η βιομηχανική επανάσταση έθεσε τον θεμέλιο λίθο των τεχνολογικών και οικονομικών εξελίξεων αλλά και της κάθε πολιτιστικής κουλτούρας, με αποτέλεσμα να συμβάλλουν στην ανάπτυξη των πρώτων επιτυχημένων οργανωμένων ταξιδιών.
- Η τρίτη και τελευταία περίοδος του τουρισμού στην Ελλάδα, ξεκινά από τον 20ο αιώνα μέχρι σήμερα. Αυτή η τουριστική περίοδος χαρακτηρίζεται από παγκοσμιοποίηση, πολυποικιλότητα και επιλεκτικότητα. Αυτές οι τάσεις

εξηγούνται διότι οι άνθρωποι διεθνώς, κάνουν διακοπές, με απώτερο στόχο να γνωρίσουν νέους τόπους, ανθρώπους και διαφορετικές κουλτούρες.

2.3. Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη και Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού

2.3.1. Το Πρότυπο της Βιώσιμης Τουριστικής Ανάπτυξης

Κατά τις τελευταίες δεκαετίες, ως απάντηση στο πρότυπο του μαζικού τουρισμού, έχει αναδειχθεί ένα νέο πρότυπο τουριστικής ανάπτυξης, του οποίου το βασικό χαρακτηριστικό είναι η βιώσιμη ανάπτυξη. Η ανάδειξη αυτού του προτύπου τουριστικής ανάπτυξης εντάσσεται σε ένα γενικότερο πλαίσιο βιώσιμης ανάπτυξης που διεθνώς έχει υιοθετηθεί για την οικονομική ανάπτυξη. Ειδικότερα στη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη που διοργανώθηκε στο Ρίο Ντε Τζανέιρο το 1992, η στρατηγική της βιώσιμης ανάπτυξης περιγράφηκε ως ουσιαστικό πολιτικό πρότυπο για τον 21ο αιώνα (Ανδριώτης, 2005).

Ο Butler (1996), ενσωματώνοντας τις διάφορες ιδέες και απόψεις που διατυπώθηκαν στο ζήτημα της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, όρισε τον αειφόρο τουρισμό ως *«τον τουρισμό που αναπτύσσεται και διατηρείται σε μια περιοχή (κοινωνία, περιβάλλον) με τέτοιο τρόπο και σε τέτοια κλίμακα που να παραμένει βιώσιμος για μια αορίστου χρόνου περίοδο και που να μην υποβαθμίζει ή να μεταβάλλει το περιβάλλον (ανθρώπινο και φυσικό), μέσα στο οποίο λειτουργεί»* (Butler, 1996).

Η διαφορά του προτύπου της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης με τα υπόλοιπα πρότυπα τουριστικής ανάπτυξης, συνίσταται στον αποκλεισμό των χαρακτηριστικών του μαζικού τουρισμού και στον περιορισμό των αρνητικών επιδράσεων του.

Η προώθηση του προτύπου της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης γίνεται με την ανάπτυξη ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αποσαφηνιστούν οι δυο αυτοί όροι. Οι ειδικές μορφές τουρισμού αναφέρονται, στις κατηγορίες του τουρισμού που εμφανίζουν κάποιο ειδικό και κυρίαρχο κίνητρο στη ζήτηση, όπως τα συνέδρια, οι εκθέσεις, οι προστατευόμενες περιοχές κλπ. (Κοκκώσης και Τσάρτας, 2001). Ο τουρισμός αυτής της μορφής, είναι μια εξειδικευμένη μορφή τουρισμού, η οποία δεν υποκαθιστά τον μαζικό τουρισμό αλλά λειτουργεί συμπληρωματικά, εμπλουτίζοντας και διευρύνοντας το τουριστικό προϊόν μιας περιοχής (Βενετσανοπούλου, 2003). Οι σημαντικότερες ειδικές μορφές

τουρισμού είναι: ο κοινωνικός τουρισμός, ο τουρισμός υγείας, ο θρησκευτικός τουρισμός, ο επαγγελματικός τουρισμός κλπ.

Όσον αφορά τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού δεν υπάρχει ένας ορισμός διεθνώς αναγνωρισμένος. Έτσι ορισμένοι θεωρούν ως εναλλακτικό τουρισμό, οποιαδήποτε μορφή διαφοροποιείται από τον μαζικό τουρισμό. Μια διαφορετική προσέγγιση θεωρεί ως εναλλακτικές μορφές τουρισμού, εκείνες στις οποίες ο τουρίστας επιλέγει ένα διαφορετικό τρόπο οργάνωσης και διεξαγωγής του ταξιδιού, όπου κυριαρχεί η αυτονομία στις επιλογές του (Κοκκώσης και Τσάρτας, 2001). Οι σημαντικότερες εναλλακτικές μορφές τουρισμού είναι: ο πολιτιστικός τουρισμός, ο χειμερινός τουρισμός, ο ορειβατικός τουρισμός, ο αγροτουρισμός, ο οικοτουρισμός, ο αθλητικός τουρισμός, ο τουρισμός περιπέτειας κλπ.

Κοινό χαρακτηριστικό τόσο των ειδικών όσο και των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, είναι ο σεβασμός της τοπικής κοινωνίας και του περιβάλλοντος, περιορίζοντας έτσι τις δυσμενείς επιπτώσεις του μαζικού τουρισμού. Η ανάπτυξη αυτών των μορφών τουρισμού οδηγεί στην αποκέντρωση και στη διάχυση της τουριστικής δραστηριότητας από πολύ συγκεκριμένα κέντρα στο σύνολο της επικράτειας.

Για τους παραπάνω λόγους η Ευρωπαϊκή Ένωση κατά τις δυο τελευταίες προγραμματικές περιόδους έχει δώσει ιδιαίτερο βάρος στη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη. Κατά την περίοδο αυτή χρηματοδοτήθηκαν επενδύσεις και ερευνητικά έργα με σκοπό την δημιουργία νέων τουριστικών προϊόντων στην κατεύθυνση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης (Διδασκάλου, 1999).

2.3.2. Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού

Όπως προαναφέρθηκε και στην προηγούμενη ενότητα, ο εναλλακτικός τουρισμός είναι εκείνες οι μορφές τουριστικής δραστηριότητας που ξεφεύγουν από τις παραδοσιακές μορφές του τουρισμού. Τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού τις υιοθέτησε και ανέπτυξε η τουριστική βιομηχανία για να δημιουργήσει νέα κίνητρα και ενδιαφέροντα και να βοηθήσει την τουριστική ανάπτυξη. Ειδικότερα ο εναλλακτικός τουρισμός αποσκοπεί στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου σε 12 μήνες και την εκμετάλλευση του δυναμικού κάποιων περιοχών οι οποίες δεν συνδέονται στενά με δραστηριότητες παραδοσιακών μορφών τουρισμού. Οι

κυριότερες εναλλακτικές μορφές τουρισμού είναι οι εξής (Βενετσανοπούλου, 2006, Ανδριώτης, 2008, Κοκώσης et al., 2011):

- Πολιτιστικός τουρισμός: αποτελεί το σύνολο των τουριστικών δραστηριοτήτων που επικεντρώνονται γύρω από τα μνημεία πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς. Σκοπός του πολιτιστικού τουρισμού είναι η γνωριμία και εκτίμηση της ιστορικής, καλλιτεχνικής και πνευματικής κληρονομιάς, καθώς και της σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας μιας περιοχής. Ο πολιτιστικός τουρισμός περιλαμβάνει επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, ιστορικά μνημεία, παραδοσιακούς οικισμούς, κτίρια με ιδιαίτερη αρχιτεκτονική, παρακολουθήσεις συναυλιών, θεάτρων, όπερας, παραδοσιακών χορών και τραγουδιών, θεατρικών παραστάσεων και τέλος συμμετοχή σε πολιτιστικές εκδηλώσεις όπως π.χ. Πανηγύρια, κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες κλπ.
- Θαλάσσιος Τουρισμός: περιλαμβάνει όλες τις τουριστικές δραστηριότητες που έχουν σχέση με τη θάλασσα και τις ακτές. Ειδικότερα αυτή η εναλλακτική μορφή τουρισμού περιλαμβάνει θαλάσσιες περιηγήσεις – περιπάτους – κρουαζιέρες με κρουαζιερόπλοια ή άλλα σκάφη αναψυχής, καθώς και ναυταθλητικές δραστηριότητες, όπως ιστιοπλοΐα, yachting με θαλαμηγούς, ερασιτεχνική αλιεία, κατάδυση, περιήγηση σε θαλάσσια πάρκα, επίσκεψη σε ναυτικά μουσεία κλπ.
- Επαγγελματικός Τουρισμός: αποτελεί την εναλλακτική μορφή τουρισμού που αφορά τα ταξίδια που πραγματοποιούνται για επαγγελματικούς λόγους. Ειδικότερα ως επαγγελματικός τουρισμός νοείται η μετακίνηση ατόμων για επαγγελματικούς λόγους, έχουν όμως τα χαρακτηριστικά του τουρίστα καθώς παραμένουν εκτός μόνιμου κατοικίας για περισσότερο από 24 ώρες και αναπτύσσουν σειρά τουριστικών δραστηριοτήτων. Ο επαγγελματικός τουρισμός εμφανίζεται με τις εξής εκφάνσεις: το Συνεδριακό Τουρισμό, τον Εκθεσιακό Τουρισμό, τον Τουρισμό Κινήτρων και τον Επιχειρηματικό Τουρισμό
- Οικοτουρισμός: αποτελεί μια ειδική μορφή τουρισμού η οποία βασίζεται στην ανάδειξη και αξιοποίηση των φυσικών πόρων μιας περιοχής. Ο οικοτουρισμός δίνει έμφαση στην προστασία της φύσης, της πολιτιστικής κληρονομιάς, στην

αιφόρο ανάπτυξη, στην ευημερία της τοπικής οικονομίας καθώς και στην προώθηση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης.

- Τουρισμός Υγείας: αποτελεί μια εναλλακτική μορφή τουρισμού μέσω της οποίας επιχειρείται προσέλκυση επισκεπτών που ενδιαφέρονται για θέματα της υγείας τους ή για την αναζωογόνηση και την καλή φυσική τους κατάσταση. Περιλαμβάνει όλο το εύρος δραστηριοτήτων, που σχετίζονται τόσο με τον ιαματικό τουρισμό ή θερμαλισμό (ιαματικές πηγές), όσο και με νέες μορφές, όπως ο συνδυασμός του τουρισμού με ειδικές θεραπείες, ο τουρισμός υγιεινής και φυσικής διαβίωσης (προληπτική ιατρική, ανανέωση, διαιτητική, αισθητική) και ο τουρισμός για άτομα με ειδικές ανάγκες.
- Αγροτουρισμός: ονομάζεται η εναλλακτική εκείνη μορφή τουρισμού η οποία περιλαμβάνει ένα σύνολο τουριστικών δραστηριοτήτων, που αναπτύσσονται σε αγροτικό χώρο (και μάλιστα μη τουριστικά κορεσμένο) και στηρίζονται στην αξιοποίηση των φυσικών, ανθρώπινων και πολιτιστικών τοπικών πόρων.
- Αθλητικός Τουρισμός: αποτελεί την εναλλακτική μορφή τουρισμού οι οποία περιλαμβάνει το σύνολο των τουριστικών δραστηριοτήτων, που σχετίζονται με τον αθλητισμό. Ο αθλητικός τουρισμός έχει κυρίως τρεις εκφάνσεις: τον τουρισμό άθλησης και άσκησης, τον τουρισμό αθλητικών γεγονότων, τον πολιτιστικό – αθλητικό τουρισμό
- Θρησκευτικός τουρισμός: μπορεί να θεωρηθεί το σύνολο εκείνο των τουριστικών δραστηριοτήτων το οποίο επικεντρώνεται γύρω από μνημεία και χώρους θρησκευτικής σημασίας. Χαρακτηριστικά παραδείγματα ανάπτυξης θρησκευτικού τουρισμού αποτελούν οι πόλεις η Μέκκα, Βατικανό, Ιερουσαλήμ κ.α.
- Γεωτουρισμό: θεωρείται μια σχετικά νέα μορφή πολιτιστικό-περιβαλλοντικού τουρισμού, που μπορεί να αναπτυχθεί σε περιοχές που διαθέτουν σημαντικά γεωλογικά μνημεία, τα οποία μπορούν να αποτελέσουν πόλο προσέλκυσης τουριστών ειδικού ενδιαφέροντος.
- Τουρισμός Περιπέτειας: Είναι το σύνολο εκείνων των τουριστικών δραστηριοτήτων που χαρακτηρίζονται από το έντονο στοιχείο της περιπέτειας και στηρίζεται στον ιδιαίτερο χαρακτήρα του φυσικού περιβάλλοντος στο οποίο πραγματοποιείται. Φωτογραφικά σαφάρι, περιπλανήσεις σε άγνωστες περιοχές,

κωπηλασία σε ορμητικούς ποταμούς κλπ. αποτελούν μερικά από τα χαρακτηριστικά του γνωρίσματα. Τα άτομα που κάνουν αυτής της μορφής τουρισμό είναι συνήθως νέοι άνθρωποι. Αυτή η μορφή του τουρισμού είναι σχετικά καινούρια και έρχεται να καλύψει μια ανάγκη του σύγχρονου ανθρώπου των μεγαλουπόλεων για εκτόνωση από το στρες που του προκαλεί ο σύγχρονος τρόπος ζωής και η ανία της ρουτίνας

- Κοινωνικός Τουρισμός: είναι μια μορφή κοινωνικής παροχής του κράτους, το οποίο παρέχει δωρεάν ή φθηνότερες διακοπές σε ευπαθής ομάδες του πληθυσμού όπως π.χ. σε άνεργους, άτομα με ειδικές ανάγκες, πολύτεκνους, γυναίκες και άνδρες εν χηρεία, πρόσφυγες, και γενικότερα σε άτομα με ιδιαίτερα οικονομικά προβλήματα. Η επιδότηση του Κοινωνικού τουρισμού καλύπτει όλες τις δαπάνες του ταξιδιού (έξοδα μεταφοράς, διαμονής, διατροφής, εκδρομών κλπ.), ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις έχουμε και χορήγηση επιδόματος διακοπών.
- Τουρισμός Ατόμων τρίτης ηλικίας: αποτελεί μια εναλλακτική μορφή τουρισμού, η οποία απευθύνεται στα άτομα της τρίτης ηλικίας που εμφανίζουν την τάση να ταξιδεύουν λόγω ευχέρειας χρόνου και χρήματος καθ' όλη την διάρκεια του έτους. Το μέγεθος της πελατείας του είναι πολύ μεγάλο (ιδιαίτερα από συνταξιούχους, οι οποίοι αναζητούν ήπια κλίματα (κυρίως εκτός των μεγάλων πόλεων) για λόγους υγείας.
- Τουρισμός παραχείμασης: αποτελεί μια λιγότερο γνωστή εναλλακτική μορφή τουρισμού, η οποία αναφέρεται στις τουριστικές δραστηριότητες ατόμων που κατά τη διάρκεια του χειμώνα κάνουν διακοπές μικρής ή μεγάλης διάρκειας σε χώρες με ήπια κλίματα, για να αποφύγουν τις αντίξοες καιρικές συνθήκες, που επικρατούν στους τόπους της μόνιμης διαμονής τους.
- Ορεινός Τουρισμός: περιλαμβάνει όλες τις τουριστικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται στις ορεινές περιοχές. Η μορφή αυτή έχει ως χαρακτηριστικό γνώρισμα τη χωρική διάσταση και την μεγάλη θεματική ποικιλία των δραστηριοτήτων.
- Χειμερινός τουρισμός: συνδέεται με τα χιονοδρομικά κέντρα και γενικότερα με το σύνολο των τουριστικών ενεργειών που διεξάγονται κατά την διάρκεια του χειμώνα. Οι τουρίστες αυτής της κατηγορίας τουρισμού προέρχονται από τάξεις

με μεγάλη οικονομική επιφάνεια. Πρόκειται για άτομα νεαρής ή μέσης ηλικίας κυρίως εύποροι που συνήθως αφιερώνουν τα Σαββατοκύριακά τους αλλά και μέρος από τις κύριες ή δευτερές διακοπές για να κάνουν χιονοδρομίες.

- Τουρισμός πόλης: πρόκειται για μια μορφή τουρισμού που έχει σαν κύριο χαρακτηριστικό ότι τα άτομα που μετέχουν σε αυτόν ταξιδεύουν σε μια πόλη και την περιηγούνται για μερικές ημέρες, συνήθως τρεις ως τέσσερις. Τα ταξίδια αυτά οργανώνονται σε μεγάλο ποσοστό από ταξιδιωτικά /τουριστικά γραφεία και αεροπορικές εταιρίες. Πόλος έλξης για πολλά άτομα που κάνουν αυτής της μορφής τουρισμό, είναι η νυκτερινή ζωή, η διασκέδαση, τα ψώνια, οι ενδιαφέρουσες εκδρομές και τέλος το ωραίο περιβάλλον.
- Φυσιολατρικός Τουρισμός: η μορφή αυτή του τουρισμού προσανατολίζεται στην επαφή, στη γνωριμία και στην ανάδειξη των φυσικών πόρων μιας περιοχής μέσα από την ανάπτυξη μιας σειράς δραστηριοτήτων όπως π.χ. επισκέψεις ή περιπάτους σε βιότοπους, ηφαίστεια, σπήλαια, μνημεία της φύσης, θερμοπηγές κλπ. Με το φυσιολατρικό τουρισμό ο επισκέπτης τουρίστας έχει την δυνατότητα να έρθει σε επαφή με την πανίδα και χλωρίδα και την γεωμορφολογία μιας περιοχής και να αποκτήσει την αντίστοιχη γνώση για αυτά. Η μορφή του δεν είναι εποχιακή και η πελατεία του προέρχεται από όλες τις βαθμίδες του πληθυσμού.
- Χρονομετρικός τουρισμός: αποτελεί ίσως την πιο σύγχρονη μορφή τουρισμού, σύμφωνα με την οποία ο τουρίστας αγοράζει το δικαίωμα κατοχής και χρήσης ενός συγκεκριμένου καταλύματος (δωμάτιο σε ξενοδοχείο, μικρό διαμέρισμα, έπαυλη κλπ.) για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο κάθε χρόνο και για ορισμένα χρόνια. Αυτή η μορφή τουρισμού απευθύνεται σε εύπορα άτομα και είναι διαρκώς αναπτυσσόμενη σε όλο τον κόσμο.
- Εκπαιδευτικός ή Μορφωτικός Τουρισμός: απευθύνεται σε όλο το εύρος του εκπαιδευτικού συστήματος και ο αντικειμενικός του σκοπός είναι η μάθηση δηλαδή η γνωριμία με την ιστορία (Ιστορικά και Λαογραφικά στοιχεία), το φυσικό περιβάλλον (πανίδα και χλωρίδα), την αρχιτεκτονική κλπ. Εξαιτίας του μορφωτικού του χαρακτήρα, η τουριστική του πελατεία αποτελείται κυρίως από νέους (μαθητές- σπουδαστές- φοιτητές), οι οποίοι ταξιδεύουν και κάνουν τουρισμό με την μαθησιακή τους ιδιότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΟΙΝΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

3.1. Ο Αγροτουρισμός

Μια από τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όπως προαναφέρθηκε και στην προηγούμενη ενότητα, είναι και ο αγροτουρισμός. Αγροτουρισμός ονομάζεται η εναλλακτική μορφή τουρισμού η οποία περιλαμβάνει ένα σύνολο τουριστικών δραστηριοτήτων, που αναπτύσσονται σε αγροτικό χώρο (και μάλιστα μη τουριστικά κορεσμένο) και στηρίζονται στην αξιοποίηση των φυσικών, ανθρώπινων και πολιτιστικών τοπικών πόρων (Βενετσανοπούλου, 2003).

Ο αγροτουρισμός συνδέεται επίσης με την στροφή που έχει πραγματοποιηθεί τα τελευταία χρόνια σε περισσότερο φυσικό τρόπο ζωής, υγιεινή και παραδοσιακή διατροφή. Έτσι ο αγροτουρισμός προσφέρει στον επισκέπτη την δυνατότητα να περάσει τις διακοπές του σε ένα ειρηνικό φυσικό περιβάλλον δίπλα σε απλούς χωρικούς που συνεχίζουν να είναι σε επαφή με την παράδοση μέχρι σήμερα (Κοκώσης et al., 2011). Τα κύρια χαρακτηριστικά του αγροτουρισμού είναι:

- Η απόλαυση του φυσικού περιβάλλοντος και η γνωριμία με τα χαρακτηριστικά φυσικά τοπία, τα τοπία φυσικού κάλλους και την πανίδα και τη χλωρίδα των εκάστοτε περιοχών. Αγροτικές περιοχές που περιλαμβάνουν υγροβιότοπους μπορούν να συνδυάσουν την αγροτουριστική δραστηριότητα με το λεγόμενο "τουρισμό των υγροβιότοπων" (παρατήρηση χλωρίδας και πανίδας, δημιουργία κέντρων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης κ.τ.λ.).
- Η επαφή και η γνωριμία με την τοπική αγροτική πολιτιστική κληρονομιά, τα ήθη και τα έθιμα των κατοίκων, η συμμετοχή σε τοπικές πολιτιστικές εκδηλώσεις κ.τ.λ.
- Η προσφορά διαφοροποιημένων, υψηλής ποιότητας τουριστικών προϊόντων (π.χ. προσφορά βιολογικών παραδοσιακών προϊόντων, προϊόντων προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης, προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης)
- Η παρατήρηση των γεωργικών δραστηριοτήτων και πιθανώς η συμμετοχή σε αυτές
- Η άσκηση παράλληλων τουριστικών δραστηριοτήτων στην ύπαιθρο (ορειβασία, πεζοπορία, ανεμόπτερο πλαγιάς κ.τ.λ.).

Η πρώτη εμφάνιση του αγροτουρισμού τοποθετείται το 19ο αιώνα, όταν ο τότε αστικός πληθυσμός πραγματοποιούσε εκδρομές με τους ατμοκίνητους σιδηρόδρομους. Όμως ο αγροτουρισμός ως συγκροτημένη εναλλακτική μορφή τουρισμού, εμφανίζεται για πρώτη φορά τη δεκαετία του '60 στις Η.Π.Α. (Farm / ranch tourism). Στη χώρα μας, οι πρώτες μορφές αγροτουριστική δραστηριότητας εμφανίστηκαν πολύ αργότερα και ειδικότερα το 1984, με την ίδρυση των πρώτων γυναικείων αγροτουριστικών συνεταιρισμών στην Πέτρα Λέσβου, στα Αμπελάκια, στην Αράχοβα, στα Μαστιχοχώρια Χίου κλπ (Ανδριώτης, 2008).

Ο αγροτουρισμός εμφανίζεται με διάφορες μορφές, οι κυριότερες εκφάνσεις του είναι σε διεθνές επίπεδο οι διακοπές σε αγροκτήματα και οι διακοπές σε αγροτικά καταλύματα (αγροικίες) που βρίσκονται μέσα στον αγροτικό οικισμό. Ειδικότερα εμφανίζονται οι εξής μορφές αγροτουρισμού (Βενετσανοπούλου, 2003):

1. *Αγροτικός τουρισμός στην αγροτική ιδιοκτησία με διατροφή και στέγαση στο σπίτι του αγρότη*: αυτός είναι ο κλασσικός τύπος αγροτικού τουρισμού, όπου ο τουρίστας μένει σε φάρμα .
2. *Αγροτικός τουρισμός με τη στέγαση και "μη στέγαση"*: μερικά αγροκτήματα στο εξωτερικό συμμετέχουν και στα δύο.
3. *Αγροτικός τουρισμός όπου ο επισκέπτης έχει την ευθύνη για την διατροφή του ανεξάρτητα από την στέγαση*: αυτός ο τύπος αγροτουρισμού είναι πολύ διαδομένος στην Ελλάδα, δεδομένου ότι απαιτεί τη λιγότερη εργασία από το μέρος του αγρότη ενώ διατηρεί τη μυστικότητα του φιλοξενούμενου και του αγρότη επίσης.
4. *Κατασκηνώσεις μέσα στην ιδιοκτησία των αγροτών*: αυτός ο τύπος τουρισμού είναι διαδεδομένο στην Αγγλία και την Ιρλανδία.
5. *Ο αγροτικός τουρισμός στις προστατευόμενες ζώνες*: δημιουργούνται για αυτόν ακριβώς το λόγο, (εθνικά πάρκα) όπου ο νόμος προστατεύει αυτές τις περιοχές και υπάρχουν περιορισμοί στην παραχώρηση της άδειας για κτήση. Συνήθως οι παράγοντες που συμμετέχουν σε αυτά τα προγράμματα διαδραματίζουν το σημαντικό ρόλο στη καλή συντήρηση αυτών των περιοχών. Αυτός ο τύπος τουρισμού είναι πέρα από εμπορευματοποιημένος και συνδυασμένος με το "πράσινο τουρισμό"

6. *Συνεταιριστικός αγροτικός τουρισμός*: όπου βασίζεται στην ανάπτυξη γυναικών αγροτουριστικών συνεταιρισμών ουσιαστικά στην φιλοξενία και στην κατανάλωση τοπικών προϊόντων . Η παραμονή του τουρίστα δεν είναι απαραίτητη.
7. *Αγροτικός τουρισμός σε σπίτια που χτίζονται με παραδοσιακά υλικά*: προκειμένου να έχουν ένα παραδοσιακό και παλαιό στοιχείο, την αυθεντικότητα ή αναδρομικός τουρισμός όπως λέγεται.

Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, από τα παραπάνω, η απαιτούμενη υποδομή του αγροτουρισμού είναι μικρής κλίμακας, συγκρινόμενη με εκείνη του μαζικού τουρισμού. Έτσι ο αγροτουρισμός δεν απαιτεί εξελιγμένη τουριστική υποδομή, τουλάχιστον στα πρώτα στάδια της ανάπτυξής του.

3.2. Η Έννοια του Οινοτουρισμού

Ο οινοτουρισμός αποτελεί μια εναλλακτική μορφή τουρισμού και θεωρείται μια υποκατηγορία του αγροτουρισμού. Ο οινοτουρισμός τις τελευταίες δεκαετίες συγκεντρώνει όλο και μεγαλύτερο ενδιαφέρον καθώς ολοένα και περισσότεροι άνθρωποι ενδιαφέρονται να αποκτήσουν γνώσεις για τις οινοποιητικές δραστηριότητες και επιθυμούν να επισκεφθούν οινοποιεία (Χρήστου et al., 2009).

Βέβαια τα κίνητρα που προκαλούν το ενδιαφέρον για επισκέψεις στα οινοποιεία δεν είναι αποκλειστικά και μόνο η απόκτηση γνώσεις για την οινοποίηση αλλά σχετίζονται με μια σειρά από λόγους που έχουν να κάνουν με (Getz, 2000):

- την ανακάλυψη και αγορά νέων ποιοτικών κρασιών
- τη συμμετοχή σε εκδηλώσεις και φεστιβάλ γύρω από το κρασί και την γαστρονομία
- την κοινωνική συναναστροφή και την απόκτηση εμπειριών, όπως είναι η γνωριμία με τους οινοπαραγωγούς και τον τοπικό πληθυσμό
- την γνωριμία με την τοπική κουζίνα που αποτελεί στοιχείο της πολιτιστικής ταυτότητας ενός τόπου
- την ανακάλυψη των ποικίλων στοιχείων που διαθέτει μια αμπελοοινική περιοχή

Το διαρκώς αυξανόμενο ενδιαφέρον για τον οινοτουρισμό, έχει οδηγήσει στην ενασχόληση πολλών επιστημόνων με την τουριστική αυτή μορφή. Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχουν στην βιβλιογραφία πολλοί ορισμοί για τον οινοτουρισμό. Οι συνηθέστεροι ορισμοί συνδέουν το οινοτουρισμό, με επισκέψεις σε οινοποιεία και άλλους χώρους που συνδέονται με την οινοποιητική δραστηριότητα. Ένας αναγνωρισμένος από πολλούς ορισμός, είναι αυτός που έδωσαν ο Hall και ο Macionis (1998), όπου ορίζουν τον οινοτουρισμό ως « ...τη ξενάγηση σε αμπελώνες, οινοποιεία, φεστιβάλ και εκδηλώσεις κρασιού στα οποία η γευστική δοκιμή κρασιών και η εξερεύνηση των χαρακτηριστικών του κρασιού και της περιοχής, όπου αυτό παράγεται αποτελούν τις πρωταρχικές αιτίες μετακίνησης για τους τουρίστες» (Hall και Macionis, 1998).

Από την άλλη πλευρά, κατά μια άλλη προσέγγιση οι οινοτουριστικές δραστηριότητες, δεν έχουν αποκλειστικά πρωταρχικό κίνητρο το κρασί, αλλά μπορεί να έχουν τις εμπειρίες μιας αμπελοοινικής περιοχής, τη γαστρονομία και τα σημεία φυσικού κάλους. Έτσι σύμφωνα με την προσέγγιση αυτή ο οινοτουρισμός ορίζεται ως: «η τουριστική μορφή που περιλαμβάνει ταξίδια που σχετίζονται με την ελκυστικότητα των οινοποιείων, την αμπελοοινική ύπαιθρο και την τοπική ανάπτυξη και αποτελεί ευκαιρία για τις οινοποιείες να αναπτύξουν επικοινωνία και άμεσες πωλήσεις» (Getz, 2000).

Επίσης ένας συνδυαστικός, κατά μια έννοια, ορισμός, που ουσιαστικά διευρύνει την έννοια του οινοτουρισμού δόθηκε από την South Australia Tourism Commision (1997), η οποία όρισε τον οινοτουρισμό ως «κάθε εμπειρία που σχετίζεται με τα οινοποιεία, το κρασί ή την οινοπαραγωγή, είτε πρόκειται για ημερήσια εκδρομή είτε έχει μεγαλύτερη διάρκεια και περιλαμβάνει είτε μια απλή επίσκεψη σε κάβα, είτε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα διακοπών μιας εβδομάδας, όπου ο επισκέπτης μπορεί να βιώσει την εμπειρία της οινοπαραγωγικής διαδικασίας» (South Australia Tourism Commision, 1997).

Τέλος μια άλλη προσέγγιση, υποστηρίζει ότι ο οινοτουρισμός διαφέρει από τις άλλες μορφές τουρισμού καθώς εμπλέκει με τον πιο ουσιαστικό τρόπο τις αισθήσεις της οσμής και της γεύσης που το συνδέουν άμεσα με την γαστρονομία. Έτσι όπως αναφέρει ο γνωστός tour operator πακέτων οινοτουρισμού Brock Cambourne: «η οινοτουριστική βιομηχανία προσφέρει στον τουρίστα την ευκαιρία να αποκτήσει εμπειρίες που εμπλέκουν την ιστορία, το φαγητό, την παράδοση, τα αρώματα, τις

γεύσεις και τους ήχου, αποτελώντας έναν μοναδικό συνδυασμό πολιτισμού τρόπου ζωής και τόπου» (Cambourne, B. 1999).

Σύμφωνα λοιπόν με την ίδια προσέγγιση, μέσω του οινοτουρισμού οι επισκέπτες μπορούν να ανακαλύψουν τα μοναδικά χαρακτηριστικά ενός αμπελότοπου και να μυηθούν στα μυστικά το οίνου, χρησιμοποιώντας συνδυαστικά στις αισθήσεις, όπως:

- Γεύση κρασιών και τοπικής παραδοσιακής κουζίνας, φρέσκων σταφυλιών και άλλων προϊόντων ή φαγητών, μαγειρεμένων με κρασί.
- Οσμή των σταφυλιών, του φρέσκου αέρα, του οινοποιείου, της κάβας, των οίνων της τοπικής κουζίνας, των φύλλων και του εδάφους στους αμπελώνες
- Παρατήρηση (όραση) των αμπελώνων, του ουρανού της υπαίθρου, της τοπικής αρχιτεκτονικής, των παραδοσιακών γιορτών, της εικόνας του οίνου
- Ακοή του ανοίγματος της φιάλης, του γεμίσματος και τσουγκρίσματος του ποτηριού, της μουσικής των εκδηλώσεων, του εξοπλισμού της οινοποίησης.

Σε κάθε πάντως περίπτωση, ο οινοτουρισμός ως εναλλακτική μορφή τουρισμού παρουσιάζει έντονο ενδιαφέρον τις τελευταίες δεκαετίες και αναπτύσσεται και εξελίσσεται διαρκώς. Η ανάπτυξη του οινοτουρισμού συνδέεται βέβαια και την ισχυροποίηση παγκοσμίως της βιομηχανίας παραγωγής και εμπορίας κρασιού.

3.3. Η Ιστορική Εξέλιξη του Οινοτουρισμού

Ο οινοτουρισμός διαθέτει μια μακράιωνη ιστορία που ξεκινά από την Αρχαία Ελλάδα και αργότερα την Ρώμη. Ωστόσο ως οργανωμένες περιηγήσεις ειδικού ενδιαφέροντος ξεκίνησαν στα μέσα του 19^{ου} αιώνα. Οι παράγοντες που συνέβαλλαν στην ανάπτυξη του οινοτουρισμού είναι πολλοί, οι σημαντικότεροι εξ' αυτών είναι η επανάσταση στις μεταφορές με την ανάπτυξη των σιδηροδρόμων και η κοινωνική επανάσταση που δημιούργησε την νέα μεσαία τάξη, η οποία άρχισε να ενδιαφέρεται για το ποιοτικό κρασί.

Επιπλέον ένας παράγοντας που συνέβαλλε σημαντικά στην ανάπτυξη του οινοτουρισμού ήταν η δημοσίευση της «Classification of Wine of the Gironde», η οποία έδωσε ταυτότητα στο κρασί και στις αμπελοοινικές περιοχές. Η απόφαση αυτή ενίσχυσε τα ποιοτικά και τοπικά χαρακτηριστικά των γαλλικών κρασιών και

παράλληλα λειτούργησε ως επικοινωνιακό εργαλείο στηρίζοντας την ταυτότητα συγκεκριμένων οινικών περιοχών που στη συνέχεια έγιναν ελκυστικοί προορισμοί (Hall et al., 2000).

Έτσι λοιπόν τα πρώτα επισκέψιμα οινοποιεία ήταν τα γαλλικά Chateau, οι Οίκοι Σαμπάνιας και Κονιάκ, οι οποίοι άνοιξαν τις πύλες τους στο κοινό βασιζόμενοι στο concept της μύησης του οινόφιλου σε ένα «μυστικιστικό», επιβλητικό περιβάλλον, όπου το προϊόν και ο παραγωγός του βρισκόταν στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος (Σιών, 2008).

Από το 1920 ο οινοτουρισμός αναπτύχθηκε και στην Γερμανία, με την χάραξη οινικών διαδρομών, οι οποίες αποτέλεσαν μέρος της γερμανικής τουριστικής βιομηχανίας. Μάλιστα η έκδοση των οδηγών «Weinlehrpfad» για τα οινικά μονοπάτια και τα μονοπάτια των οινοπαραγωγών, συνέβαλλαν σημαντικά στην ενημέρωση και προώθηση των οίνων. Έτσι μέχρι το 1970 η Γερμανία είχε αποκτήσει ένα ολοκληρωμένο δίκτυο περιοχών οινοτουρισμού, που περιλαμβάνει έντεκα περιοχές με Δρόμους του Κρασιού (Johnson, 1986).

Τις επόμενες δεκαετίες ο οινοτουρισμός εξαπλώθηκε στην Ανατολική Ευρώπη, με στόχο την προσέλκυση τουριστών από την Δυτική Ευρώπη καθώς και στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού, όπως στη Napa Valley Καλιφόρνιας, στη Νέα Υόρκη, στο Οντάριο του Καναδά, αλλά και στην Ωκεανία, όπως στην Αυστραλία και στην Νέα Ζηλανδία, η οποία και χρησιμοποίησε τον οινοτουρισμό για να τραβήξει διεθνή τουρισμό. Στις χώρες αυτές τα απλά «Επισκέψιμα Οινοποιεία» εξελίχθηκαν σε μία συνολική «ατραξιόν» που περιείχε προβολές, πολυθεάματα, exclusive και μη γεύματα, συμμετοχή στον τρύγο, φιλοξενία, επίσκεψη στον αμπελώνα και πολυεμπειρικές / πολύπλευρες γευστικές δοκιμές.

Τέλος στην Ελλάδα αν και η αμπελοοινική της ιστορία έχει διάρκεια 4.000 χρόνων, η εξέλιξη δεν ήταν εύκολη καθώς η Οθωμανική κυριαρχία δεν βοήθησε στην ανάπτυξη οινικής κουλτούρας. Έτσι ο οινοτουρισμός στην Ελλάδα ξεκίνησε οργανωμένα το 1993, στη Βόρεια Ελλάδα με την ίδρυση της Ένωσης Οινοπαραγωγών του Αμπελώνα της Μακεδονίας (ENOAM) από 13 οινοπαραγωγούς και την δημιουργία των δρόμων του κρασιού. Αρχικά οι δρόμοι του κρασιού αναπτύχθηκαν στη βόρειο Ελλάδα, αλλά στη συνέχεια επεκτάθηκαν στο σύνολο σχεδόν της χώρας.

3.4. Τα οφέλη του Οινοτουρισμού

Τα οφέλη του οινοτουρισμού είναι ποικίλα και επηρεάζουν θετικά τους επαγγελματίες των δυο κλάδων, οίνου και τουρισμού, καθώς επίσης και την τοπική κοινωνία και οικονομία. Ωστόσο τα οινοτουριστικά οφέλη δεν εκτιμώνται από όλους του εμπλεκόμενους. Σε πολλές αμπελοοινικές περιοχές, διεθνώς, οι παραγωγοί κρασιού εμφανίζονται επιφυλακτικοί στην ιδέα της διαφοροποίησης του οινικού προϊόντος, μέσω του τουρισμού, ενώ σε πολλές περιπτώσεις η σύνδεση και η σχέση του οίνου με τον τουρισμό δεν έχει βρει αναγνώριση (Hall et al., 2000).

Ειδικότερα τα οφέλη του οινοτουρισμού, ανά κατηγορία ή κλάδο που εμπλέκεται σε αυτό, είναι τα εξής:

A) Οφέλη της Οινοβιομηχανίας:

- Κτίσιμο της εικόνας και της φήμης
- Αύξηση των πωλήσεων
- Εκπαίδευση των καταναλωτών και άμεση επικοινωνία μ' αυτούς
- Προστασία της αξιοπιστίας του brand name
- Έλξη περισσότερων τμημάτων της αγοράς και ανάπτυξη εξαγωγών
- Υψηλότερα κέρδη από πωλήσεις στο οινοποιείο, σημαντικές για μικρά οινοποιεία
- Περαιτέρω βελτίωση των συνεργασιών οινικού εμπορίου (δημόσιες σχέσεις)
- Νέες συνεργασίες με φορείς, όπως ξενοδοχεία, λαογραφικά μουσεία, χώρους εστίασης κλπ.
- Δυνατότητα δοκιμής νέων κρασιών, που μόλις εμφανίστηκαν στην αγορά

B) Οφέλη του προορισμού

- Ανάπτυξη και διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας με την καλύτερη αξιοποίηση των πόρων της
- Ανάπτυξη μιας ενιαίας και μοναδικής θετικής «εικόνας προορισμού» και φήμης
- Αύξηση του αριθμού των επισκεπτών και των οικονομικών πόρων
- Έλξη νέων και επαναλαμβανόμενων τουριστών

- Διεύρυνση της τουριστικής περιόδου

Γ) Οφέλη των φιλοξενούντων κοινωνιών

- Ανάπτυξη της επικοινωνίας, διεύρυνση των σχέσεων και του ορίζοντα γνώσεων, αλλαγή νοοτροπίας
- Έλξη νέων επενδύσεων, αύξηση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης
- Ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών (εστιατόρια, καταστήματα κλπ.)
- Ενίσχυση της περηφάνιας των τοπικών κοινωνιών και δημιουργία

3.5. Προοπτικές του Οινοτουρισμού στην Ελλάδα

Όπως γίνεται αντιληπτό μετά την ανάλυση των ωφελειών που προκύπτουν από την ανάπτυξη του οινοτουρισμού, η περαιτέρω εξέλιξη των οινοτουριστικών δραστηριοτήτων στη χώρα μας είναι αναγκαία.

Ειδικότερα η Ελλάδα αποτελεί αφενός έναν σημαντικό τουριστικό προορισμό και αφετέρου μια χώρα με αξιόλογη οινοπαραγωγή με υψηλής ποιότητας οινικά προϊόντα. Αν συνυπολογιστεί το ήπιο ηπειρωτικό κλίμα της χώρας, το βραχώδες και ασβεστολιθικό έδαφος της, τον πλούτο των γηγενών ποικιλιών οιναμπέλου, καθώς και τις περιοχές φυσικού κάλους, με αξιοθέατα και αρχαιολογικά σημεία, που φιλοξενούν αμπελώνες γίνεται φανερό ότι η Ελλάδα μπορεί να δώσει μια σειρά ποιοτικών κρασιών και να αποτελέσει ένα ελκυστικό οινοτουριστικό προορισμό.

Από την άλλη πλευρά ο τουρισμός, ο οποίος αποτελεί την «βαριά βιομηχανία» της χώρας μας, καθώς είναι ένας από τους σημαντικότερους κλάδους της εθνικής οικονομίας, χρειάζεται ενίσχυση. Η ενίσχυση του ελληνικού τουρισμού θα πρέπει να έχει ως στόχο την στροφή προς πιο ποιοτικό τουρισμό και την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Οι δυο αυτοί στόχοι επιτυγχάνονται με την ανάπτυξη του οινοτουρισμού. Έτσι με την ανάπτυξη του οινοτουρισμού στην Ελλάδα, στηρίζονται και ενισχύονται δυο δυναμικοί κλάδοι, της παραγωγής οίνου και του τουρισμού.

Βέβαια μέσα από τη διεθνή εμπειρία προκύπτουν μια σειρά ζητημάτων ή εμποδίων που υπεισέρχονται στην οινοτουριστική ανάπτυξη. Τα κυριότερα εξ' αυτών είναι τα εξής:

- Η υποβοήθηση της ζήτησης, το φαινόμενο αυτό εμφανίζεται στις παραδοσιακές οινοπαραγωγικές χώρες, όπως π.χ. η Γαλλία και η Ιταλία, όπου ο οινοτουρισμός δεν αντιμετωπίζεται ως ένας επιπλέον χώρος που παράγεται ζήτηση
- Η έλλειψη ενημέρωσης και κατανόησης της τουριστικής βιομηχανίας και του οινοτουρισμού από πλευράς των οινοπαραγωγών
- Η έλλειψη ενημέρωσης και κατανόησης της βιομηχανίας οίνου από πλευράς τουριστικής βιομηχανίας
- Η αστικοποίηση σπάνιων αμπελοοινικών περιοχών ή τόπων, εξαιτίας της μη σωστής ανάπτυξης του οινοτουρισμού. Τέτοια φαινόμενα έχουν παρατηρηθεί στις ΗΠΑ και στον Καναδά
- Τα κόστη των οινοποιείων, όπως ο χρόνος και οι πόροι που απαιτούνται για την οργάνωσή τους
- Η φορολογία που επιβάλλεται

Συμπερασματικά θα μπορούσε να ειπωθεί ότι ο οινοτουρισμός είναι μια, καλή ευκαιρία για άμεσες πωλήσεις στο οινοποιείο, καθώς και ένας σημαντικός κανάλι επικοινωνίας για την οινοβιομηχανία, λόγω της σχέσης με τους επισκέπτες – καταναλωτές, ιδιαίτερα όταν η επιχείρηση στηρίζεται στην ποιότητα των προϊόντων της. Συνδυάζοντας λοιπόν, όλα εκείνα τα μοναδικά στοιχεία που συνθέτουν τον εθνικό πλούτο, μπορεί να δημιουργηθεί ένα διαφοροποιημένο, εμπλουτισμένο και ελκυστικό «οινοτουριστικό προϊόν», προσαρμοσμένο στα σύγχρονα δεδομένα και ικανό να δημιουργήσει προστιθέμενη αξία στην τοπική οικονομία και να συμβάλει στη διεύρυνση της τουριστικής περιόδου της τουριστικής περιόδου και στην ανάπτυξη της τουριστικής αγοράς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

4.1. Η φυσιογνωμία της περιοχής

Η Θράκη αποτελεί ένα από τα επτά γεωγραφικά διαμερίσματα της χώρας. Βρίσκεται στο βορειοανατολικό άκρο της χώρας, βόρεια συνορεύει με την Βουλγαρία και την Τουρκία, δυτικά με την Μακεδονία, ανατολικά με την Τουρκία, ενώ νότια βρέχεται από το Αιγαίο Πέλαγος. Επίσης στην Θράκη ανήκει και το νησί της Σαμοθράκης, το οποίο αποτελεί το βορειότερο νησί του Αιγαίου Πελάγους.

Εικόνα 4.1. Το γεωγραφικό διαμέρισμα της Θράκης

Η συνολική έκταση της Θράκης ανέρχεται σε 8.588 τετραγωνικά χιλιόμετρα, εκ των οποίων τα 4.242 καταλαμβάνει η Περιφερειακή Ενότητα Έβρου, τα 2.543 η Περιφερειακή Ενότητα Ροδόπης και τα 1.793 η Περιφερειακή Ενότητα Ξάνθης. Η πρωτεύουσα του γεωγραφικού διαμερίσματος της Θράκης είναι η πόλη της Κομοτηνής.

Ο πληθυσμός της Θράκης ανέρχεται σε 362.038 κατοίκους. Αναλυτικότερα ο πληθυσμός της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου ανέρχεται σε 149.354 κατοίκους, της Περιφερειακής Ενότητας Ροδόπης σε 110.828 κατοίκους και της Περιφερειακής Ενότητας Ξάνθης σε 101.856 κατοίκους.

Διοικητικά η Θράκη ανήκει στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και υποδιαιρείται σε δώδεκα δήμους (μετά τη διοικητική μεταρρύθμιση που πραγματοποιήθηκε με το Σχέδιο Καλλικράτης): το Δήμο Αβδήρων, το Δήμο Αλεξανδρούπολης, το Δήμο Διδυμοτείχου, το Δήμο Ιάσμου, το Δήμο Κομοτηνής, το Δήμο Μαρωνείας – Σαπών, το Δήμο Μύκης, το Δήμο Ξάνθης, το Δήμο Ορεστιάδας, το Δήμο Σαμοθράκης, το Δήμο Σουφλίου, το Δήμο Τοπείρου.

Επίσης η Θράκη διαθέτει τρία μεγάλα αστικά κέντρα τις πόλεις: Αλεξανδρούπολη, Κομοτηνή και Ξάνθη, οι οποίες αποτελούσαν νομαρχιακά κέντρα της περιοχής. Επίσης στην περιοχή της Θράκης αναπτύσσονται και μια σειρά από μικρότερες πόλεις όπως η Ορεστιάδα, το Διδυμότειχο, οι Φέρρες, ο Ίασμος, οι Σάπες κλπ.

Οικονομικά η περιοχή της Θράκης στηρίζεται κυρίως στον τριτογενή τομέα και συγκεκριμένα στο κλάδο των υπηρεσιών. Βέβαια ο πρωτογενής τομέας εμφανίζεται ακόμα αρκετά ενισχυμένος καθώς σε πολλές περιοχές οι αγροτικές και οι κτηνοτροφικές δραστηριότητες είναι οι βασικότερες ασχολίες των κατοίκων.

4.2. Ο Τουρισμός στη Θράκη

4.2.1. Τουριστική Προσφορά στη Θράκη

Η τουριστική προσφορά στην περιοχή της Θράκης αποτυπώνει ως ένα βαθμό και το επίπεδο του τουρισμού, στο οποίο βρίσκεται σήμερα η περιοχή. Η διερεύνηση της τουριστικής προσφοράς στη Θράκη, πραγματοποιείται μέσα από την εξέταση, των τουριστικών πόρων και των τουριστικών υποδομών - ανωδομών στην περιοχή.

Οι τουριστικοί πόροι

Η περιοχή της Θράκης διαθέτει πολύ αξιόλογους τουριστικούς πόρους με εθνική και σε πολλές περιπτώσεις διεθνή εμβέλεια. Οι τουριστικοί πόροι της περιοχής αποτελούνται τόσο από φυσικούς πόρους όσο και από ανθρωπογενείς πόρους.

Οι κυριότεροι φυσικού τουριστικοί πόροι της περιοχής είναι:

A) Περιοχή Ξάνθης:

- Οι παρόχθιες περιοχές του Νέστου Ποταμού, που διαθέτουν πολύ σημαντικό φυσικό περιβάλλον το οποίο συνθέτουν η πλούσια χλωρίδα και πανίδα

- Η περιοχή της λίμνης Βιστωνίδας, που συγκεντρώνει σημαντικό αριθμό σπάνιων ειδών πανίδας
- Τα μεγάλης περιβαλλοντικής αξίας δάση της περιοχής της Ξάνθης, στο βόρειο τμήμα της
- Ο ορεινός όγκος της περιοχής της Ξάνθης που αναπτύσσεται στα βόρεια
- Οι αξιόλογες ακτές που αναπτύσσονται σε όλο το μήκος της ακτογραμμής στην νότια περιοχή της Ξάνθης
- Οι ιαματικές πηγές Ποταμιάς, που βρίσκονται στο 20ο χλμ. της Εθνικής οδού Ξάνθης Κομοτηνής, στο δήμο Αβδήρων, και λειτουργούν από τον Ιούνιο μέχρι και τον Οκτώβριο
- Οι Ιαματικές πηγές Θερμών, που βρίσκονται στην ορεινή περιοχή του Νομού Ξάνθης, σε απόσταση 42 χλμ. από την πόλη της Ξάνθης.
- Οι αξιόλογες ακτές της Σαμοθράκης
- Η Ιαματική πηγή Γενισέας Ξάνθης, που βρίσκεται σε απόσταση 12 χλμ. από την πόλη της Ξάνθης κι ενδείκνυται ιδιαίτερα για τις παθήσεις του δέρματος, του νευρικού συστήματος και την ίαση ρευματοπαθειών

B) Περιοχή Ροδόπης:

- Η Λίμνη Μητρικού ή Ισμαρίδα βρίσκεται στα νότια της Ροδόπης, ανατολικά της λίμνης Βιστωνίδας και σε απόσταση 3 χλμ. από τη θάλασσα.
- Οι περιοχές που συμπεριλαμβάνονται στο διεθνές δίκτυο Natura 2000 της περιοχής της Ροδόπης: Ποταμός Φιλιούρης με έκταση 2058,44 εκταρίων, Ποταμός Κομψάτος (Νέα Κοίτη) έκταση 423,65 εκταρίων, Μαρόνια – Σπήλαιο, Λίμνες και Λιμνοθάλασσες της Θράκης- Ευρύτερη περιοχή και παράκτια ζώνη με έκταση 29455,98 εκταρίων, Λίμνες Βιστωνίδας, Ισμαρίδας – Λιμνοθάλασσες Πόρτο Λάγος, Αλυκή Πτελέα, Ξηρολίμνη, Καρατζά με έκταση 18221,00 εκταρίων, Κοιλάδα Φιλιούρη με έκταση 37502,00 εκταρίων, και Κοιλάδα Κομψάτου με έκταση 16582,00 εκταρίων
- Το Σπήλαιο της Μάκρης βρίσκεται δίπλα στη θάλασσα ανατολικά του οικισμού της Μάκρης

- Η Σπηλιά του Κύκλωπα βρίσκεται στην περιοχή ανάμεσα στα χωριά Μαρόνεια και Προσκυνητές
- Ο ορεινός όγκος της Ροδόπης με σημαντικά δάση και γενικότερα σημαντική χλωρίδα και πανίδα
- Οι αξιόλογες ακτές που αναπτύσσονται σε όλο το μήκος της ακτογραμμής στην νότια περιοχή της Ροδόπης

Γ) Περιοχή Έβρου:

- Το Δέλτα του Έβρου είναι ένας υδροβιότοπος, έκτασης περίπου 480 στρεμμάτων κι έχει μεγάλη οικολογική αξία σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο
- Οι περιοχές που συμπεριλαμβάνονται στο διεθνές δίκτυο Natura 2000 της περιοχής του Έβρου: Δάσος Δαδιάς – Σουφλί με έκταση 41.017,00 εκταρίων, Τρεις Βρύσες με έκταση 9.912,62 εκταρίων, Φεγγάρι Σαμοθράκης με έκταση 9.603,07 εκταρίων, Βουνά Έβρου με έκταση 42.372,50 εκταρίων, Δέλτα Έβρου με έκταση 13.120,00 εκταρίων, Δέλτα Έβρου και Δυτικός Βραχίονας με έκταση 9.857,60 εκταρίων, Παραποτάμιο Δάσος Βορείου Έβρου και Άρδα με έκταση 25.758,00 εκταρίων, Νότιο Δασικό Σύμπλεγμα Έβρου με έκταση 29.275,00 εκταρίων, και Ορεινός Έβρος – Κοιλιάδα Δερείου με έκταση 48.917,16 εκταρίων
- Οι δυο σπηλιές στο Διδυμότειχο βρίσκονται δίπλα στη Μητρόπολη
- Οι ορεινοί όγκοι του Έβρου με σημαντικά δάση και γενικότερα σημαντική χλωρίδα και πανίδα
- Οι αξιόλογες ακτές που αναπτύσσονται σε όλο το μήκος της ακτογραμμής στην νότια περιοχή της Έβρου
- Οι ακτές της Σαμοθράκης περιλαμβάνουν αξιόλογες παραλίες, όπως αυτές της Καμαριώτισσας, της Παλαιόπολης, των Καρυωτών, των Λουτρών
- Οι Ιαματικές πηγές Τραϊανούπολης που βρίσκονται 14 χλμ. ανατολικά της Αλεξανδρούπολης

- Οι Ιαματικές πηγές της Σαμοθράκης βρίσκονται ανατολικά της Παλαιάπολης, 13 χλμ από την Καμαριώτισσα και τροφοδοτούνται από θειούχα πηγή με νερό θερμοκρασίας έως και 60 βαθμούς

Οι κυριότεροι ανθρωπογενείς τουριστικοί πόροι της περιοχής είναι:

A) Περιοχή Ξάνθης:

- Ο Αρχαιολογικός χώρος των Αβδήρων, που βρίσκεται στο ακρωτήριο Μπουλούστρα και περιλαμβάνει το βόρειο και το νότιο περίβολο, την ακρόπολη της αρχαίας πόλης και τα νεκροταφεία της
- Το Πολύστυλο, που βρίσκεται στα Άβδηρα κι ο βυζαντινός οικισμός του καταλαμβάνει μικρό τμήμα της αρχαίας πόλης των Αβδήρων
- Το μνημείο «Ανάγλυφο του Μίθρα Ταυροκτόνου», το οποίο είναι λαξευμένο σε μεγάλο βράχο, κοντά στο χωριό Θέρμες Ξάνθης
- Ο Μακεδονικός τάφος στη Σταυρούπολη Ξάνθης, ο οποίος είναι ο μεγαλύτερος, πιο καλοδιατηρημένος και πιο εντυπωσιακός μακεδονικός τάφος της Θράκης
- Το Φρούριο Καλύβας στη Σταυρούπολη Ξάνθης, που βρίσκεται στην κορυφή του υψώματος Καλές (Κάστρο) σε υψόμετρο 627 μ., 4 χλμ. ΝΑ του εγκαταλειμμένου χωριού Καλύβα
- Τα μουσεία της περιοχής της Ξάνθης: Αρχαιολογικό Μουσείο Αβδήρων, Λαογραφικό Μουσείο Ξάνθης, Εκκλησιαστικό Μουσείο Μητροπόλεως Ξάνθης, Λαογραφικό Μουσείο Αβδήρων, Λαογραφικό Μουσείο Σταυρούπολης
- Η Παλιά Πόλη και οι Καπναποθήκες στην Ξάνθη
- Τα παλιά αρχοντικά με χαρακτηριστική θρακιώτικη αρχιτεκτονική, στα Άβδηρα Ξάνθης
- Η περιοχή Σαμακόβ στο Δήμο Ξάνθης
- Η περιοχή Πετρελαιοποθηκών στο Δήμο Ξάνθης, και το Κάτω Καρυόφυτο στη Σταυρούπολη.

- Τα μοναστήρια της Ξάνθης: Μονή Παναγίας Αρχαγγελιωτίσσης, Μονή Παμμεγίστων Ταξιαρχών, Μονή Παναγίας Καλαμούς, Μονή Αγ. Ειρήνης, Μονή Αγ. Νικολάου.
- Οι Βυζαντινές οχυρώσεις των Τοξοτών
- Το βυζαντινό κάστρο της Ξάνθης, στα βόρεια της σημερινής πόλης, επάνω στην κορυφή του λόφου που ελέγχει τη δίοδο προς την ενδοχώρα. Σώζονται πολλά τμήματα των τειχών, πύργοι, τοξωτές πυλίδες και θολωτές στέρνες
- Η διατηρητέα παλαιά πόλη, στην πλαγιά του λόφου του κάστρου, με γραφικά στενά δαιδαλώδη δρομάκια και διώροφα συνήθως σπίτια, με σαχνισιά και ζωηρά χρώματα, πολλά από τα οποία είναι χτισμένα από Καστοριανούς τεχνίτες
- Το Καλέ της Γλαύκης, το οποίο αποτελεί ένα φρούριο, το οποίο βρίσκεται δυτικά του οικισμού της Γλαύκης και χρονολογείται στην υστεροβυζαντινή εποχή
- Οι Νερόμυλοι, στην ορεινή ζώνη του Νομού Ξάνθης. Συνολικά αριθμούνται 60 παραδοσιακοί νερόμυλοι, από αυτούς μόνο οι τρεις λειτουργούν στους οικισμούς Σάτρες, Ωραίο και Δημάριο, ενώ οι υπόλοιποι έχουν εγκαταλειφθεί και κινδυνεύουν με κατάρρευση
- Τεκέδες και τζαμιά, σε όλη σχεδόν την ορεινή ζώνη του νομού
- Τα παραδοσιακά σπίτια των Πομάκων, σε όλη την ορεινή ζώνη του νομού, τα οποία έχουν ορθογώνιο σχήμα κι είναι διώροφα, κατασκευασμένα από ξύλα, σχιστόλιθους και πέτρες
- Το πλήθος των πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων που διοργανώνονται ετησίως στην περιοχή της Ξάνθης

B) Περιοχή Ροδόπης:

- Οι αρχαιολογικοί χώροι της Ροδόπης: η Αρχαία Μαρώνεια (Μαρώνεια), η Βυζαντινή Μαρώνεια, η Μαξιμιανούπολις-Μοσυνούπολις, το Παπίκιον όρος στο δήμο Σώστη

- Τα μνημεία της Ροδόπης: Ιμαρέτ (Κομοτηνή), Μακεδονικός τάφος των Συμβόλων (Κομοτηνή), Μεσαιωνική γέφυρα του Κομψάτου ποταμού (Πολύανθος)
- Τα μουσεία της Ροδόπης: Αρχαιολογικό Μουσείο Κομοτηνής, Βυζαντινό Μουσείο Κομοτηνής, Δημοτικό Μουσείο Δίντζογλου-Σκούτερη, Εκκλησιαστικό Μουσείο Ιεράς Μητροπόλεως Μαρωνείας και Κομοτηνής, Θρακικό Μουσείο Παιδείας (Κομοτηνή), Λαογραφικό Μουσείο Κομοτηνής, Μουσείο Καλαθοπλεκτικής των Ρωμά (Κομοτηνή), Στρατιωτικό Μουσείο Νυμφαίας
- Οι παραδοσιακοί οικισμοί: Βάκος στο Δήμο Μαρώνειας, Μαρώνεια στο Δήμο Μαρώνειας, Μαυρομμάτι στο Δήμο Νέου Σιδηροχωρίου, και Μίσχος στο Δήμο Σωστού
- Η Μονή Παναγίας Φανερωμένης.
- Το Εσκή Τζαμί βρίσκεται στο κέντρο της Κομοτηνής πολύ κοντά στο Ιμαρέτ, κατασκευάστηκε το 1608
- Η γέφυρα Κομψάτου αποτέλεσε για δεκαετίες την διάβαση του ποταμού Κομψάτου, είναι λιθόκτιστη
- Το πλήθος των πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων που διοργανώνονται ετησίως στην περιοχή της Ροδόπης

Γ) Περιοχή Έβρου:

- Οι αρχαιολογικοί χώροι του Έβρου: το Διδυμότειχο, το Ιερό της Μεγάλης Μητέρας (Μάνταλ Παναγιά) (Προφήτης Ηλίας), η Κεραμιδαριά (Κεραμιδαριά Σαμοθράκης), ο αρχαιολογικός χώρος της Μεσημβρίας - Ζώνης (Αλεξανδρούπολη), η Αναστασιούπολις - Περιθεώριον στην Κοινότητα των Αμαξιάδων
- Τα μνημεία του Έβρου: Μακεδονικός τάφος Ελαφοχωρίου στο Δήμο Μεταξάδων, Μεγαλιθικός τάφος - dolmen Ρούσσας, Μονή Παναγίας Κοσμοσώτειρας (Φέρρες), Ναός του Απόλλωνα στη Μεσημβρία-Ζώνη (Αλεξανδρούπολη), Κάστρο του Πύθιου ή Εμπύθιον (Πύθιο), Πύργος του «Φονιά» (Παλαιόπολη), Τέμενος Μεχμέτ Α΄ (Διδυμότειχο)

- Τα μουσεία του Έβρου: Αρχαιολογικό Μουσείο Σαμοθράκης, Εθνολογικό Μουσείο Θράκης, Εκκλησιαστικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης, Λαογραφικό Μουσείο Σαμοθράκης, Λαογραφικό Μουσείο Διδυμοτείχου, Λαογραφικό Μουσείο Βρυσικών, Λαογραφικό Μουσείο Νέας Βύσσας, Μουσείο Λαογραφίας και Ιστορίας Τέχνης Ορεστιάδας και Περιφέρειας, Μουσείο Λαογραφίας και Φυσικής Ιστορίας (Αλεξανδρούπολη), Μουσείο Μεταξιού (Σουφλί), Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Αλεξανδρούπολης, Στρατιωτικό Μουσείο Διδυμοτείχου, Δημοτική Πινακοθήκη Δημητρίου Ναλμπάντη
- Οι παραδοσιακοί οικισμοί: Μεταξάδες στο Δήμο Μεταξάδων, Παλιούρι στο Δήμο Μεταξάδων, και Σαμοθράκη στο Δήμο Σαμοθράκης.
- Τα μοναστήρια του Έβρου: Μονή «Παναγία του Έβρου», Μονή Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου Αετοχωρίου, Μετόχι Αγίου Αθανασίου Αλωνίων Σαμοθράκης (Μετόχι Ιεράς Μονής Ιβήρων Αγίου Όρους), Μονή Δαδιάς, και Μονή Κορνοφωλιάς
- Ο αρχαιολογικός χώρος της Σαμοθράκης, κέντρο μυστηριακής λατρείας των Καβήρειων στο Ιερό των Μεγάλων Θεών, βρίσκεται στην Παλαιόπολη
- Ο φάρος της Αλεξανδρούπολης δεσπόζει στην παραλία της πόλης κι αποτελεί σήμα κατατεθέν της
- Το πλήθος των πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων που διοργανώνονται ετησίως στην περιοχή του Έβρου

Τουριστικές Υποδομές – Ανοδομές

Η περιοχή της Θράκης διαθέτει σημαντικό αριθμό καταλυμάτων, όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα. Συνολικά στην περιοχή λειτουργούν 114 καταλύματα, εκ των οποίων τα 109 είναι ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα και τα 5 είναι τουριστικά κάμπινγκ. Ο μεγαλύτερος αριθμός των ξενοδοχείων βρίσκεται στην περιοχή του Έβρου, ενώ ακολουθούν η περιοχή της Ροδόπης και της Ξάνθης.

Από πλευράς δυναμικότητας τα καταλύματα της Θράκης διαθέτουν συνολικά 8.924 κλίνες, εκ των οποίων οι 6.786 κλίνες βρίσκονται σε ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα και οι 2.138 κλίνες σε τουριστικά κάμπινγκ. Ομοίως με τον αριθμό των καταλυμάτων, έτσι και στην δυναμικότητά τους, ο μεγαλύτερος αριθμός κλινών

βρίσκεται στην περιοχή ου Έβρου, ενώ ακολουθούν η περιοχή της Ροδόπης και της Ξάνθης.

Πίνακας 4.1. Καταλύματα και δυναμικότητά τους στην περιοχή της Θράκης

Περιοχή	Αριθμός καταλυμάτων			Αριθμός κλινών		
	Ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα	Τουριστικά κάμπινγκ	Σύνολο	Ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα	Τουριστικά κάμπινγκ	Σύνολο
Έβρος	69	2	71	3.854	963	4.817
Ξάνθη	18	1	19	1.394	411	1.805
Ροδόπη	22	2	24	1.538	764	2.302
Θράκη	109	5	114	6.786	2.138	8.924

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2008-2009

Όσον αφορά τις κατηγορίες των ξενοδοχείων που υπάρχουν στην περιοχή της Θράκης, όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα, τα περισσότερα ξενοδοχεία, τόσο σε απόλυτο αριθμό, όσο και σε επίπεδο δωματίων και κλινών, είναι τριών αστέρων. Αξίζει να αναφέρουμε ότι στις υψηλές κατηγορίες ξενοδοχείων (πέντε και τεσσάρων αστέρων) ο αριθμός των ξενοδοχείων της περιοχής είναι περιορισμένος. Αναλυτικά η εικόνα για τα ξενοδοχεία ανά κατηγορία και ανά περιοχή δίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 4.2. Καταλύματα ανά κατηγορία στην περιοχή της Θράκης

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΕΒΡΟΣ	ΡΟΔΟΠΗ	ΞΑΝΘΗ	ΘΡΑΚΗ	
5*****	Ξενοδοχ.	2	0	2	4
	Δωμάτια	264	0	124	388
	Κλίνες	535	0	244	779
4****	Ξενοδοχ.	2	5	2	9
	Δωμάτια	142	283	62	487
	Κλίνες	293	565	125	983
3***	Ξενοδοχ.	18	13	8	39
	Δωμάτια	595	398	315	1.308
	Κλίνες	1.133	753	638	2.524
2**	Ξενοδοχ.	34	3	4	41
	Δωμάτια	776	114	163	1.053
	Κλίνες	1.443	196	321	1.960
1*	Ξενοδοχ.	13	1	2	16
	Δωμάτια	236	14	34	284
	Κλίνες	450	24	66	540
ΣΥΝΟΛΟ	Ξενοδοχ.	69	22	18	109
	Δωμάτια	2.013	809	698	3.520
	Κλίνες	3.854	1.538	1.394	6.786

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2008-2009

Από την παραπάνω ανάλυση των καταλυμάτων της περιοχής της Θράκης συμπεραίνεται, ότι η Θράκη διαθέτει επαρκείς υποδομές αν και παρουσιάζει κάποιες ελλείψεις σε ξενοδοχεία υψηλών κατηγοριών.

4.2.2. Τουριστική Ζήτηση στη Θράκη

Η τουριστική ζήτηση στην περιοχή της Θράκης αποτυπώνει ως ένα βαθμό και το επίπεδο του τουρισμού, στο οποίο βρίσκεται σήμερα η περιοχή. Η διερεύνηση της τουριστικής ζήτησης στη Θράκη, πραγματοποιείται μέσα από την εξέταση, του αριθμού των διανυκτερεύσεων και των αφίξεων στην περιοχή καθώς και της πληρότητας των καταλυμάτων.

Διανυκτερεύσεις – Αφίξεις

Οι διανυκτερεύσεις στα ξενοδοχεία της περιοχής της Θράκης, όπως εμφανίζονται και στον παρακάτω πίνακα ανήλθαν για το έτος 2008 σε 706.854 τουρίστες και για το έτος 2009 σε 706.445 τουρίστες. Από τους τουρίστες που διανυκτέρευαν στα ξενοδοχεία της περιοχής η συντριπτική πλειοψηφία ήταν Έλληνες, ενώ μόλις ένα ποσοστό περίπου 10% ήταν αλλοδαποί. Το στοιχείο αυτό φανερώνει ότι ο τουρισμός που δέχεται η περιοχή της Θράκης είναι σε μεγάλο βαθμό εσωτερικός.

Όσον αφορά την χωρική κατανομή των διανυκτερεύσεων, η περιοχή του Έβρου συγκεντρώνει τις περισσότερες διανυκτερεύσεις, αφού το 50% αυτών γίνονται στα ξενοδοχεία της περιοχής του Έβρου, ενώ ακολουθούν οι περιοχές της Ξάνθης και μετά της Ροδόπης.

Πίνακας 4.3. Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχεία της περιοχής της Θράκης

ΕΤΟΣ, ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΑ		ΕΒΡΟΣ	ΞΑΝΘΗ	ΡΟΔΟΠΗ	ΘΡΑΚΗ
2008	ΗΜΕΛΛΑΠΟΙ	313.157	165.005	155.200	633.362
	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	39.849	16.297	17.346	73.492
	ΣΥΝΟΛΟ	353.006	181.302	172.546	706.854
2009	ΗΜΕΛΛΑΠΟΙ	305.815	159.308	165.878	631.001
	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	44.093	15.377	15.974	75.444
	ΣΥΝΟΛΟ	349.908	174.685	181.852	706.445

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2008-2009

Όμοια εικόνα με τα ξενοδοχεία εμφανίζουν και οι διανυκτερεύσεις στα κάμπινγκ της περιοχής. Βέβαια στην περίπτωση των κάμπινγκ η κατάσταση διαφοροποιείται

ελαφρώς καθώς στην περιοχή της Ξάνθης δεν λειτουργεί κανένα κάμπινγκ. Έτσι κατά το έτος 2008 στα κάμπινγκ της περιοχής της Θράκης είχαμε συνολικά 51.139 διανυκτερεύσεις, ενώ το έτος 2009 οι διανυκτερεύσεις ανήλθαν σε 71.882. Ομοίως με τα ξενοδοχεία και έτσι και στα κάμπινγκ η συντριπτική πλειοψηφία όσων διανυκτέρευσαν ήταν Έλληνες. Τέλος η περιοχή του Έβρου συγκεντρώνει τις περισσότερες διανυκτερεύσεις, ενώ ακολουθεί η περιοχή της Ροδόπης. Όπως προαναφέρθηκε η περιοχή της Ξάνθης δεν διαθέτει κανένα κάμπινγκ.

Πίνακας 4.4. Διανυκτερεύσεις σε κάμπινγκ της περιοχής της Θράκης

ΕΤΟΣ, ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΑ		ΕΒΡΟΣ	ΞΑΝΘΗ	ΡΟΔΟΠΗ	ΘΡΑΚΗ
2008	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	27.750	-	13.699	41.449
	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	9.317	-	373	9.690
	ΣΥΝΟΛΟ	37.067	-	14.072	51.139
2009	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	27.313	-	33.498	60.811
	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	10.289	-	782	11.071
	ΣΥΝΟΛΟ	37.602	-	34.280	71.882

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2008-2009

Όσον αφορά τις αφίξεις στα ξενοδοχεία της Θράκης, για το έτος 2008 ανήλθαν σε 354.900, ενώ για το έτος 2009 σε 351.825. όπως και στις διανυκτερεύσεις, έτσι και στις αφίξεις οι περισσότερες αναφέρονται σε αφίξεις Ελλήνων, ενώ το μεγαλύτερο αριθμό αφίξεων παρουσιάζει η περιοχή του Έβρου.

Πίνακας 4.5. Αφίξεις σε ξενοδοχεία της περιοχής της Θράκης

ΕΤΟΣ, ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΑ		ΕΒΡΟΣ	ΞΑΝΘΗ	ΡΟΔΟΠΗ	ΘΡΑΚΗ
2008	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	144.209	92.596	86.287	323.092
	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	18.567	6.942	6.299	31.808
	ΣΥΝΟΛΟ	162.776	99.538	92.586	354.900
2009	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	144.158	89.325	88.226	321.709
	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	17.285	7.063	5.768	30.116
	ΣΥΝΟΛΟ	161.443	96.388	93.994	351.825

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2008-2009

Όμοια εικόνα με τα ξενοδοχεία εμφανίζουν και οι αφίξεις στα κάμπινγκ της περιοχής. Βέβαια, όπως προαναφέρθηκε στην περίπτωση των κάμπινγκ η κατάσταση διαφοροποιείται ελαφρώς καθώς στην περιοχή της Ξάνθης δεν λειτουργεί κανένα κάμπινγκ. Έτσι κατά το έτος 2008 στα κάμπινγκ της περιοχής της Θράκης είχαμε συνολικά 11.146 αφίξεις, ενώ το έτος 2009 οι αφίξεις ανήλθαν σε 11.625. Ομοίως με τα ξενοδοχεία και έτσι και στα κάμπινγκ η συντριπτική πλειοψηφία όσων

διανυκτέρευσαν ήταν Έλληνες, ενώ η περιοχή του Έβρου συγκεντρώνει τις περισσότερες αφίξεις.

Πίνακας 4.6. Αφίξεις σε κάμπινγκ της περιοχής της Θράκης

ΕΤΟΣ, ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΑ		ΕΒΡΟΣ	ΞΑΝΘΗ	ΡΟΔΟΠΗ	ΘΡΑΚΗ
2008	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	6.157	0	195	6.352
	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	4.605	0	189	4.794
	ΣΥΝΟΛΟ	10.762	0	384	11.146
2009	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	6.270	0	302	6.572
	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	5.355	0	410	5.765
	ΣΥΝΟΛΟ	11.625	0	712	12.337

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2008-2009

Πληρότητα Καταλυμάτων

Επιπλέον ένα σημαντικό στοιχείο της τουριστικής ζήτησης είναι η πληρότητα των καταλυμάτων. Έτσι όπως παρουσιάζεται και στον παρακάτω πίνακα η πληρότητα των καταλυμάτων της περιοχής της Θράκης για το έτος 2008 ήταν 39,6% και για το έτος 2009 σε 37,3%. Η πληρότητα των καταλυμάτων δεν εμφανίζεται ιδιαίτερα διαφοροποιημένη χωρικά, με μικρές αυξομειώσεις, όπως για παράδειγμα το αυξημένο ποσοστό πληρότητας των καταλυμάτων της περιοχής της Ροδόπης.

Αναλυτικά το ποσοστό πληρότητας των καταλυμάτων της Θράκης ανά περιοχή, δίνεται από τον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 4.7. Πληρότητα καταλυμάτων της περιοχής της Θράκης

ΠΕΡΙΟΧΗ	2008	2009
ΕΒΡΟΣ	36,5%	33,9%
ΞΑΝΘΗ	38,9%	35,7%
ΡΟΔΟΠΗ	43,3%	42,2%
ΘΡΑΚΗ	39,6%	37,3%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2008-2009

4.3. Προσβασιμότητα στην Περιοχή

Ένας σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει την τουριστική ανάπτυξη μιας περιοχής είναι η προσβασιμότητα σε αυτή, η οποία προκύπτει από την ανάπτυξη των μεταφορικών δικτύων. Η περιοχή της Θράκης αν και ακριτική έχει αναπτύξει σημαντικές μεταφορικές υποδομές καθώς συνδυάζει όλα σχεδόν τα δίκτυα

μεταφορών (Εικόνα 4.2.). Έτσι η προσβασιμότητα στην περιοχή της Θράκης καθίσταται σχετικά εύκολη, καθώς ενώ βρίσκεται σε μεγάλη απόσταση από τα μητροπολιτικά κέντρα της χώρας, συνδέεται με αυτά οδικά, αεροπορικά, ακτοπλοϊκά και σιδηροδρομικά.

Πηγή: Εγντία Οδός (www.egnatia.gr)

Εικόνα 4.2. Μεταφορικές Υποδομές στην περιοχή της Θράκης

Ειδικότερα και όσον αφορά το οδικό δίκτυο της περιοχής, πρωτεύοντα ρόλο διαδραματίζει η Εγνατία Οδός και οι κάθετοι άξονες της. Η Εγνατία Οδός εντάσσεται στα διευρωπαϊκά δίκτυα, ενώνει την Ηγουμενίτσα με τους Κήπους Έβρου κι έχει μήκος 670 χλμ. Από την περιοχή της Θράκης διέρχεται ένα σημαντικό τμήμα της Εγνατίας Οδού που εκτείνεται από τα όρια του Νομού Καβάλας με το Νομό Ξάνθης μέχρι και το τέλος του άξονα στους Κήπους.

Ακόμα από τη Θράκη διέρχονται και τρεις κάθετοι άξονες της Εγνατίας Οδού, συγκεκριμένα ο άξονας «Ξάνθη-Εχίνος-Ελληνο-Βουλγαρικά Σύνορα», το μήκος του οποίου ανέρχεται περίπου σε 60 χλμ. συμπεριλαμβανομένης και της παράκαμψης της πόλης της Ξάνθης και σύνδεσης του άξονα με την Εγνατία Οδό, ο άξονας «Αρδάνιο-Ορμένιο» με μήκος 124 χλμ. κι ο άξονας «Κομοτηνή-Νυμφαία-Ελληνο-Βουλγαρικά Σύνορα», οι οποίοι αποτελούν τμήμα του διευρωπαϊκού άξονα ΙΧ. Γίνεται λοιπόν αντιληπτό πώς η ολοκλήρωση της Εγνατίας Οδού αλλά και η αναμενόμενη ολοκλήρωση των κάθετων αξόνων της βελτιώνει ριζικά την προσβασιμότητα στην περιοχή.

Παράλληλα με την Εγνατία Οδό ένας σημαντικός άξονας είναι ο οδικός άξονας Ε.Ο. 2 (Άξονας Ανατολής – Δύσης), που ανήκει στο εθνικό οδικό δίκτυο και μέχρι την κατασκευή της Εγνατίας Οδού αποτελούσε τον κύριο οδικό άξονα της περιοχής μελέτης. Ξεκινά από την Θεσσαλονίκη και παρέχει διασύνδεση των νομών της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, καθώς διασχίζει την Καβάλα, την Ξάνθη, την Κομοτηνή και την Αλεξανδρούπολη. Με τον συγκεκριμένο οδικό άξονα, συνδέονται οι παραλιακές περιοχές των Νομών Καβάλας, Ξάνθης, Ροδόπης και Αλεξανδρούπολης.

Το οδικό δίκτυο της περιοχής της Θράκης συμπληρώνεται από το επαρχιακό οδικό δίκτυο, το οποίο εξυπηρετεί τόσο τα κύρια αστικά και παραγωγικά κέντρα, όσο και τις μικρότερες αστικές κι ημιαστικές περιοχές. Ωστόσο, οι οδικοί άξονες δε διαθέτουν τα επιθυμητά γεωμετρικά χαρακτηριστικά, αλλά ούτε και την κατάλληλη ποιότητα ασφάλτου. Το δευτερεύον οδικό δίκτυο, το οποίο συνδέει τις αστικές κι ημιαστικές περιοχές με τις αγροτικές κι εξυπηρετεί την επικοινωνία μεταξύ των αγροτικών περιοχών, είναι αρκετά ανεπτυγμένο. Το μεγαλύτερο μέρος του δικτύου αυτού είναι ασφαλτοστρωμένο και σε καλή κατάσταση, με εξαίρεση το Δευτερεύον Οδικό Δίκτυο των ορεινών περιοχών.

Επιπλέον εκτός περιοχής της Θράκης, αλλά σε σχετικά κοντινή απόσταση από αυτή, βρίσκονται ακόμη δυο διευρωπαϊκοί άξονες. Ο άξονας Νο 4 αποτελεί την σημαντικότερη αρτηρία επικοινωνίας μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας, λόγω της λειτουργίας του μεθοριακού σταθμού Κούλατα-Προμαχώνας, ενώ ο άξονας Νο 10 αποτελεί την σημαντικότερη αρτηρία σύνδεσης Ελλάδας και Π.Γ.Δ.Μ..

Σχετικά τη θαλάσσια σύνδεση της περιοχής της Θράκης, υπάρχει το εμπορικό λιμάνι της Αλεξανδρούπολης, το οποίο βρίσκεται στην περιοχή μελέτης, έχει χαρακτηριστεί λιμάνι εθνικής σημασίας και συμπεριλαμβάνεται στα 13 σημαντικότερα της χώρας μας, από άποψη διακίνησης επιβατών κι εμπορευμάτων. Επιπλέον στην περιοχή υπάρχουν ορισμένα λιμάνια τα οποία χαρακτηρίζονται ως λιμάνια τοπικής σημασίας καθώς κι ορισμένα αλιευτικά καταφύγια. Συγκεκριμένα, τα λιμάνια αυτά είναι του Φαναρίου, του Ιμέρου, της Μαρώνειας και του Πόρτο Λάγους.

Όσον αφορά στην προσβασιμότητα μέσω αέρος, το αεροδρόμιο «Δημόκριτος» της Αλεξανδρούπολης βρίσκεται σε απόσταση 13 χιλιομέτρων από την Αλεξανδρούπολη, διαθέτει σύγχρονο αεροδιάδρομο δύο χιλιομέτρων και πλάτους 45 μέτρων. Σε σχέση με την υφιστάμενη επιβατική κίνηση οι υποδομές του αερολιμένα μπορούν να χαρακτηριστούν επαρκείς, καθώς έχει τις δυνατότητες να εξυπηρετήσει πολλαπλάσια κίνηση από την σημερινή. Επιπλέον σε κοντινή απόσταση από την πόλη της Ξάνθης υπάρχει και το αεροδρόμιο της Καβάλας με την ονομασία «Μέγας Αλέξανδρος».

Τέλος η σιδηροδρομική πρόσβαση στην περιοχή της Θράκης γίνεται μέσω του σιδηροδρομικού δικτύου, Θεσσαλονίκης - Στρυμόνα / Προμαχώνα - Αλεξανδρούπολης - Ορμενίου, ο οποίος έχει μήκος 632 χλμ., όπου ένα σημαντικό τμήμα διέρχεται από την περιοχή της Θράκης.

Όπως γίνεται λοιπόν αντιληπτό από τα στοιχεία που προαναφέρθηκαν, η προσβασιμότητα στην περιοχή της Θράκης είναι σχετικά εύκολη καθώς πραγματοποιείται με όλα τα μέσα. Έτσι αν και η περιοχή είναι ακριτική και βρίσκεται σε μεγάλη απόσταση από τα αστικά κέντρα της υπόλοιπης χώρας, δεν είναι απομονωμένη πλέον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Ο ΟΙΝΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

Ο οινοτουρισμός στη Θράκη βρίσκεται ακόμα σε εμβρυακό στάδιο. Προς το παρόν, οι μοναδικές δραστηριότητες οινοτουρισμού αναπτύσσονται στις περιοχές των Αβδήρων και της Μαρώνειας και στο κεντρικό - βόρειο τμήμα του Έβρου. Οι περιοχές αυτές είναι τμήματα της Διαδρομής του Κρασιού του Διονύσου, μιας από τις οκτώ Διαδρομές του Κρασιού της Βόρειας Ελλάδας. Στην ενότητα αυτή λοιπόν, θα εξεταστεί ο οινοτουρισμός στην Θράκη, μελετώντας αρχικά την παραγωγή οίνου και τα οινοποιεία που υπάρχουν στην περιοχή και στη συνέχεια μελετώντας τις δραστηριότητες οινοτουρισμού που αναπτύσσονται στην Θράκη.

5.1. Παραγωγή Οίνου και Οινοποιεία στη Θράκη

Σύμφωνα με την Εθνική Διεπαγγελματική Οργάνωση Αμπέλου και Οίνου (ΕΔΟΑΟ). Η περιοχή της Θράκης αποτελεί το ανατολικό τμήμα της οινικής Βόρειας Ελλάδας και βρίσκεται στη ζώνη ευθύνης της Ένωσης Οινοπαραγωγών του Αμπελώνα της Βορείου Ελλάδος (Οίνοι Βορείου Ελλάδος: www.winesofnorthgreece.gr).

Η Θράκη είναι η μικρότερη και λιγότερο αναπτυγμένη αμπελουργική περιφέρεια της Ελλάδας. Οι κυριότερες αμπελουργικές περιοχές της είναι το Σουφλί και το βόρειο τμήμα του Έβρου, η Μαρώνεια στη Ροδόπη και τα Άβδηρα στην Ξάνθη. Παρόλα αυτά όμως η Θράκη διαθέτει μερικές πολύ χαρακτηριστικές τοπικές ποικιλίες, όπως το Παμίδι, το Ζουμιάτικο, το Θρακικό Μαυρούδι, ο Καρλαχανάς, ο Μπογιαλαμάς, το Όψιμο Σουφλίου, ο Παπάς, η Κερατσούδα (Σπινθηροπούλου, 2000).

Αξίζει να αναφερθεί ότι η Θράκη είναι μια από τις 2 αμπελουργικές περιφέρειες (μαζί με τη Στερεά Ελλάδα) που δεν έχουν οίνους Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ). Ο πλέον πρόσφατος τοπικός οίνος είναι ο Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ) Έβρος (Τοπικός Οίνος Έβρου) που θεσπίστηκε το 2010 (Οινικές εξερευνήσεις: winesurveyor.weebly.com).

Οι τύποι των κρασιών που παράγονται στην περιοχή της Θράκης είναι

- Ο λευκός ξηρός, ημίξηρος, ημίγλυκος
- Ο ροζέ ξηρός, ημίξηρος, ημίγλυκος
- Ο ερυθρός ξηρός, ημίξηρος, ημίγλυκος

Στην περιοχή της Θράκης δραστηριοποιούνται συνολικά, με την ευρεία έννοια, δεκαεννέα παραγωγοί οίνου, εκ των οποίων (Οινικές εξερευνήσεις: winesurveyor.weebly.com):

- οι δεκατρείς είναι ενεργοί, δηλαδή είτε παράγουν εμφιαλωμένο κρασί, είτε έχουν αμπέλια και παράγουν κρασί αλλά δεν διαθέτουν ακόμα, πλήρες οινοποιείο και υποστηρίζονται από άλλα οινοποιεία.
- οι τρεις είναι προσεχώς παραγωγοί, δηλαδή τα οινοποιεία τους βρίσκονται υπό κατασκευή ή αποπεράτωση ενώ η επίσημη κυκλοφορία των κρασιών τους, είναι θέμα χρόνου, αν και από αυτά, κυκλοφορούν ατύπως.
- οι τέσσερις είναι υποψήφιοι παραγωγοί, δηλαδή σε βάθος χρόνου θα γίνουν παραγωγοί κρασιού.

Ειδικότερα η μοναδική περιοχή στη Θράκη που εμφανίζεται μια σχετική δυναμική στην παραγωγή οίνου, είναι η περιοχή των Αβδήρων Ξάνθης, ενώ σύντομα θα υπάρχει, επισήμως, οινική δραστηριότητα και στη Σαμοθράκη, όπου ατύπως εμφιαλώνεται κρασί.

Σήμερα στην περιοχή της Θράκης λειτουργούν πέντε επισκέψιμα οινοποιεία: το οινοποιείο Μαρώνειας, το Κτήμα Βουρβουκέλη, το οινοποιείο Κίκονες, το οινοποιείο Σγουρίδη και το οινοποιείο των Αδερφών Μπελλά,

Το οινοποιείο Μαρώνειας, ανήκει στην οινοποιεία Τσάνταλη και βρίσκεται στην περιοχή της Μαρώνειας. Η περιοχή αυτή διαθέτει πλούσια παράδοση στην παραγωγή οίνου καθώς είναι γνωστή από τα ομηρικά χρόνια για την παραγωγή του Μαρώνειου οίνου, του κρασιού με το οποίο ο Οδυσσέας μέθυσε τον Κύκλωπα Πολύφημο.

Στην ίδια περιοχή υπάρχουν και οι ιδιόκτητοι αμπελώνες του οινοποιείου σε μια έκταση 400 στρεμμάτων. Η κατάλληλη ατμοσφαιρική υγρασία σε συνδυασμό με αυτή του υπεδάφους, δίνουν στα κόκκινα κρασιά τον έντονο μεσογειακό τους χαρακτήρα, δηλαδή πλούσια ζεστά αρώματα, βαθύ κόκκινο χρώμα, στιβαρή γεύση, που είναι ξεχωριστά χαρακτηριστικά των σχιστωδών και πορφυρών εδαφών (Οινοποιεία Τσάνταλη: www.tsantali.gr).

Οι ιδιόκτητοι αμπελώνες με τις κόκκινες ποικιλίες της Μαρώνειας εκτείνονται φυτεμένοι στους ήπιους λόφους της περιοχής με προσανατολισμό νοτιοανατολικό, έτσι που οι γραμμές τους από μακριά δίνουν την εντύπωση ενός τεράστιου πράσινου

αμφιθέατρον έχοντας μπροστά την θάλασσα και τη Σαμοθράκη, καθώς πίσω τους προφυλάσσονται βορινά απ' τον ορεινό όγκο της Ροδόπης.

Οι οίνοι που παράγονται στο οινοποιείο είναι οι εξής (Οινοποιία Τσάνταλη: www.tsantali.gr):

- Κανένας Λευκός: ο οποίος αποτελεί ένα φρέσκο, φρουτώδες, τυπικό οίνο
- Κανένας Ροζέ: ο οποίος αποτελεί ένα δροσερό, φρουτώδες, οίνο
- Κανένας Κόκκινος: ο οποίος διαθέτει βαθυκόκκινο χρώμα, με αρώματα κόκκινων φρούτων

Το Κτήμα Βουρβουκέλη βρίσκεται στα Άβδηρα Ξάνθης, 20 μόλις χλμ. από την πόλη της Ξάνθης, δημιουργήθηκε το 1999 από την οικογένεια Βουρβουκέλη. Στόχος της οικογένειας Βουρβουκέλη ήταν η αναβίωση του φημισμένου αμπελώνα των Αβδήρων. Έτσι δημιουργήθηκε ο αμπελώνας του κτήματος που καλύπτει μια έκταση 100 στρεμμάτων και περιλαμβάνει γηγενείς και ξενικές οινοποιήσιμες ποικιλίες σταφυλιών. Ο αμπελώνας καλλιεργείται σύμφωνα με τους κανόνες της βιολογικής γεωργίας, οι οποίοι ευνοούνται από το ιδιαίτερο κλίμα της περιοχής (Κτήμα Βουρβουκέλη: www.domaine-vourvoukeli.gr).

Πηγή: Κτήμα Βουρβουκέλη: www.domaine-vourvoukeli.gr

Εικόνα 5.1. Οι εγκαταστάσεις του Κτήματος Βουρβουκέλη

Πηγή: Κτήμα Βουρβουκέλη: www.domaine-vourvoukeli.gr

Εικόνα 5.2. Ο αμπελώνας του Κτήματος Βουρβουκέλη

Το πρώτο εμφιαλωμένο κρασί που παράχθηκε από το οινοποιείο ήταν το 2001, ο Ροδίτης – Φύσις Αμπελόεσσα. Η εξέλιξη του αμπελώνα έφερε σταδιακά την παραγωγή και άλλων ποικιλιών, έτσι σήμερα παράγονται συνολικά πέντε ποικιλίες: ο οίνος Άβδηρος που παράγεται σε λευκό, ροζέ και ερυθρό και ο οίνος Λαγαρά που παράγεται σε λευκό και ερυθρό.

Πηγή: Κτήμα Βουρβουκέλη: www.domaine-vourvoukeli.gr

Εικόνα 5.3. Παραγόμενοι Οίνοι από το Κτήμα Βουρβουκέλη

Το οινοποιείο είναι επισκέψιμο και διαθέτει χώρο υποδοχής επισκεπτών, αίθουσα γευσιγνωσίας καθώς και αίθουσα εκδηλώσεων. Έτσι ο επισκέπτης του οινοποιείου έχει τη δυνατότητα να ενημερωθεί για την διαδικασία παραγωγής κρασιού, να ξεναγηθεί στον αμπελώνα και να επισκεφθεί το κελάρι των βαρελιών καθώς και το χώρο παλαίωσης των φιαλών (Κτήμα Βουρβουκέλη: www.domaine-vourvoukeli.gr).

Το οινοποιείο Κίκονες, το οποίο αποτελεί το πρώτο οινοποιείο που ιδρύθηκε στην περιοχή της Ροδόπης. Το οινοποιείο ξεκίνησε τη λειτουργία του το 2004 από την γεωπόνο - οινολόγο του Bordeaux Μελίνα Τάσσου και βρίσκεται 5 χλμ. έξω από την Κομοτηνή (Οινοποιείο Κίκονες: www.kikones.gr).

Η έκταση που καταλαμβάνει το οινοποιείο είναι 600 τ.μ. και περιλαμβάνουν κλιματιζόμενους χώρους, οι οποίοι είναι κατάλληλοι για οινοποίηση, παλαίωση και εμφιάλωση. Επίσης το οινοποιείο διαθέτει ιδιόκτητους αμπελώνες στην περιοχή της Μαρώνειας, οι οποίοι είναι φυτεμένοι με ελληνικές και γαλλικές ποικιλίες.

Στο οινοποιείο Κίκονες, έχουν παραχθεί μέχρι στιγμής επτά είδη κρασιών: ο Κίκονες Λευκός Ξηρός 2007, ο Κίκονες Ροζέ Ξηρός 2008, ο Ιππέας Ερυθρός Ξηρός 2006, ο Κίκονες Λήμνου 2005, ο Κίκονες Syrah 2006, ο Μάρων Κίκονες 2008 και το Sangiovese 2007 (Οινοποιείο Κίκονες: www.kikones.gr).

Πηγή: Οινοποιείο Κίκονες: www.kikones.gr

Εικόνα 5.4. Παραγόμενοι Οίνοι από το οινοποιείο Κίκονες

Το Οινοποιείο Σγουρίδη βρίσκεται στην περιοχή της Μάνδρας Ξάνθης και δημιουργήθηκε το 2004 από τον Παναγιώτη και την Αναστασία Σγουρίδη. Η οινοποιεία Σγουρίδη αποτελεί μια οικογενειακή επιχείρηση, στην οποία είχε τεθεί

εξαρχής ο στόχος για ανάπτυξη παράλληλα με την οινοποιία και οινοτουριστικών δραστηριοτήτων.

Ο αμπελώνας της οινοποιίας βρίσκεται στην περιοχή των Αβδήρων στα Θρακικά παράλια και ειδικότερα δίπλα στη λιμνοθάλασσα του Λάγους. Οι αμπελώνες βρίσκονται σε μια περιοχή με πλούσια παράδοση στην παραγωγή οίνων που ξεκινά από την αρχαιότητα (Οινοποιείο Σγουρίδη: www.sgouridiwines.gr).

Πηγή: Οινοποιείο Σγουρίδη: www.sgouridiwines.gr

Εικόνα 5.5. Αμπελώνες οινοποιείου Σγουρίδη

Η οινοποιία παράγει μέχρι στιγμής τριών ειδών οίνου: 1) τον Ερυθρό Σγουρίδη Τοπικό Οίνο Αβδήρων, ο οποίος είναι ερυθρός ξηρός οίνος 2) τον Λευκό Σγουρίδη Σειρά Σίγμα, ο οποίος είναι λευκός ξηρός οίνος και 3) τον Ερυθρό Σγουρίδη Σειρά Σίγμα, ο οποίος είναι ερυθρός ξηρός οίνος.

Πηγή: Οινοποιείο Σγουρίδη: www.sgouridiwines.gr

Εικόνα 5.6. Παραγόμενοι Οίνοι και αποστάγματα από το οινοποιείο Σγουρίδη

Το Οινοποιείο των Αδερφών Μπελλά, το οποίο βρίσκεται στην περιοχή του Σουφλίου. Η εταιρεία Μπελλάς ξεκίνησε τη λειτουργία της το 1994, ενώ ολοκλήρωσε την κατασκευή του οινοποιείου και αποσταγματοποιείου της στην περιοχή Αλάνια στο Σουφλί το 1997. Το οινοποιείο – αποσταγματοποιείο, οι αμπελώνες και το κτήμα Αλάνια καταλαμβάνουν μια έκταση περίπου 500 στρ, ενώ οι ιδιόκτητοι αμπελώνες καταλαμβάνουν έκταση 212 στρ (Οινοποιείο Αδερφών Μπελλά: www.apostagmata.gr, <http://bellaswines.gr>).

Πηγή: Οινοποιείο Αδερφών Μπελλά: www.apostagmata.gr, <http://bellaswines.gr>

Εικόνα 5.7. Αμπελώνες οινοποιείου των Αδερφών Μπελλά

Οι ποικιλίες σταφυλιών καλλιεργούνται στους αμπελώνες είναι ποικιλίες της περιοχής Σουφλίου και της Θράκης, επίσης του ευρύτερου Ελλαδικού χώρου, όπως Μοσχοφίλερο, Ασύρτικο, Αθήρι και ο ευγενείς γαλλικές Cinsaut, Merlot, Syrah, Cabernet οι οποίες έχουν προσαρμοστεί στο μικροκλίμα της περιοχής από το 1880, λίγο πριν τη φυλλοξήρα που έπληξε την περιοχή (το 1904 περίπου).

Στο οινοποιείο παράγονται τριών ειδών οίνοι: 1) ο Κίκων, ο οποίος αποτελεί λευκό ξηρό επιτραπέζιο οίνο 2) Ο Μπελλάς, ο οποίος αποτελεί λευκό ξηρό επιτραπέζιο οίνο και 3) Ο Μπελλάς Ερυθρός, ο οποίος αποτελεί ερυθρό ξηρό επιτραπέζιο οίνο. Παράλληλα στο οινοποιείο παράγεται και τσίπουρο από τα εκλεκτά σταφύλια του αμπελώνα. Η παραγωγή τσίπουρου περιλαμβάνει δύο τύπους, με γλυκάνισο και χωρίς γλυκάνισο (Οινοποιείο Αδερφών Μπελλά: www.apostagmata.gr, <http://bellaswines.gr>).

Πηγή: Οινοποιείο Αδερφών Μπελλά: www.apostagmata.gr, <http://bellaswines.gr>

Εικόνα 5.8. Παραγόμενοι Οίνοι και αποστάγματα από το οινοποιείο των Αδερφών Μπελλά

Στο οινοποιείο έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία χρόνια εργασίες εκσυγχρονισμού του σε δυο φάσεις. Έτσι το 2005 ολοκληρώθηκε η πρώτη φάση των εργασιών που αφορούσε αυτόματους οινοποιητές, έλεγχο της θερμοκρασίας ζύμωσης, σταθεροποιητές, εμφιαλωτικές γραμμές παραγωγής, φίλτρα, αντλίες, απορρογοτές καθώς επίσης και φορτηγά αυτοκίνητα-ψυγεία για τη μεταφορά σταφυλιών από τους συνεργαζόμενους αμπελώνες. Η δεύτερη φάση των εργασιών ολοκληρώθηκε το 2007 και που αφορούσε αυτόματους οινοποιητές, έλεγχο της θερμοκρασίας ζύμωσης, συλλογείς αποστάγματος, γεννήτριες αζώτου και γενικά αδρανών αερίων, καθώς επίσης εγκατάσταση 64 στρ. νέων αμπελώνων, οι οποίοι θα τεθούν σε παραγωγή την περίοδο 2011-2012 (Οινοποιείο Αδερφών Μπελλά: www.apostagmata.gr, <http://bellaswines.gr>).

5.2. Δράσεις Οινοτουρισμού στη Θράκη

Ο οινοτουρισμός στην περιοχή της Θράκης, όπως προαναφέρθηκε βρίσκεται ακόμα σε εμβρυακό επίπεδο. Οι μοναδικές οινοτουριστικές δραστηριότητες περιορίζονται στα επισκέψιμα οινοποιεία που περιγράφηκαν αναλυτικά στην προηγούμενη ενότητα καθώς και στην διαδρομή του Διονύσου που συμπεριλαμβάνεται στους Δρόμους του Κρασιού της Βόρειας Ελλάδας.

5.2.1. Οι Δρόμοι του Κρασιού στη Βόρεια Ελλάδα

Οι Δρόμοι του Κρασιού της Βορείου Ελλάδος αποτέλεσαν την πρώτη οργανωμένη προσπάθεια ανάπτυξης του οινοτουρισμού στην Ελλάδα. Ουσιαστικά αποτελούν μία εκδρομική πρόταση προς τον σύγχρονο περιηγητή που περιλαμβάνει επιλεγμένες διαδρομές που διασχίζουν τα πιο γραφικά σημεία μιας αμπελουργικής ζώνης. Ανάλογες διαδρομές έχουν σχεδιαστεί σε όλες τις οινοπαραγωγικές χώρες.

Στην Ελλάδα, η πρώτη προσπάθεια πραγματοποιήθηκε από 13 οινοπαραγωγούς του βορειοελλαδικού χώρου, οι οποίοι το 1993 ίδρυσαν την Ένωση Οινοπαραγωγών του Αμπελώνα της Βορείου Ελλάδος με το διακριτικό τίτλο «Δρόμοι του Κρασιού της Βορείου Ελλάδος».

Η προσπάθεια αυτή εξελίχθηκε και αναπτύχθηκε, έτσι σήμερα, τα 37 μέλη της Ένωσης προτείνουν 41 επισκέψιμα οινοποιεία σε 8 διαδρομές που διασχίζουν από άκρη σε άκρη τη Βόρεια Ελλάδα, κάνοντας στάσεις στους σημαντικούς αμπελότοπους της Θεσσαλίας (Ραψάνη και Κρανιά), της Ηπείρου, της Μακεδονίας και της Θράκης. Οι οκτώ αυτές διαδρομές φαίνονται στον παρακάτω χάρτη και είναι οι εξής:

1. Η Διαδρομή του Κρασιού των Θεών του Ολύμπου
2. Η Διαδρομή του Κρασιού της Ηπείρου
3. Η Διαδρομή του Κρασιού της Νάουσας
4. Η Διαδρομή του Κρασιού της Πέλλας – Γουμένισσας
5. Η Διαδρομή του Κρασιού των Λιμνών
6. Η Διαδρομή του Κρασιού της Θεσσαλονίκης
7. Η Διαδρομή του Κρασιού του Διονύσου
8. Η Διαδρομή του Κρασιού της Χαλκιδικής

Οι διαδρομές εμπλουτίζονται με αξιόλογα εστιατόρια, ταβέρνες, ξενώνες και ξενοδοχεία, καταστήματα με παραδοσιακά προϊόντα και χώρους με εναλλακτικές δραστηριότητες, τα οποία είναι συνεργαζόμενα μέλη των Δρόμων του Κρασιού της Βορείου Ελλάδος.

Πηγή: Δρόμοι του Κρασιού Βορείου Ελλάδος, 2008α

Εικόνα 5.9. Οι Δρόμοι του Κρασιού στην Βόρεια Ελλάδα

5.2.2. Οι Δρόμοι του Κρασιού στη Θράκη

Στη περιοχή της Θράκης αναπτύσσεται μέρος της διαδρομής του Διονύσου, η οποία ανήκει στους Δρόμους του Κρασιού της Βόρειας Ελλάδας. Το όνομα της διαδρομής δόθηκες καθώς στην αρχαιότητα το Παγγαίον Όρος, ήταν κέντρο της διονυσιακής λατρεία καθώς, σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία στην περιοχή ανατράφηκε ο θεός Διόνυσος και με κρασί του τόπου μέθυσε τα σαρκοβόρα άλογα του τοπικού βασιλιά Λυκούργου.

Η Διαδρομή του Διονύσου, αρχίζει από το Παγγαίον Όρος, το Κοκκινοχώρι στο Δήμο Ορφανού και περνά από την πόλη της Καβάλας για να συνεχίσει προς την πόλη της Δράμας, περνώντας από το Μικροχώρι. Στη συνέχεια, ανηφορίζοντας προς το Φαλακρόν Όρος, φτάνει στα Κοκκινόγεια στο Δήμο Προσοτσάνης και διασχίζει προς τα δυτικά το νομό Σερρών περνώντας από τους Αμπέλους, μέχρι τον πλούσιο υδροβιότοπο της Κερκίνης. Επιστρέφοντας στην Καβάλα, ο επισκέπτης θα κατευθυνθεί ανατολικά προς τη Θράκη, με τελικό προορισμό το νομό Έβρου.

Η Διαδρομή του Διονύσου διέρχεται από πολύ σημαντικούς τουριστικούς πόρους της περιοχής όπως το περίφημο λιοντάρι και τα ερείπια της αρχαίας πόλης της Αμφιπόλεως, το περίφημο Βυζαντινό κάστρο, τα Τείχη και το επιβλητικό υδραγωγείο της πόλης της Καβάλας, τον αρχαιολογικό χώρο των Φιλίππων, με τη ρωμαϊκή αγορά, το γνωστό αρχαίο θέατρο και πλήθος οικοδομημάτων, το Παγγαίο Όρος με το πλούσιο φυσικό περιβάλλον καθώς και σημαντικό μνημεία όπως το βυζαντινό μοναστήρι της Εικοσιφοινίτσας, με την Αχειροποίητη εικόνα της Παναγίας, την πόλη της Δράμας, η οποία είναι κτισμένη στους πρόποδες του Φαλακρού Όρους με το αξιόλογο φυσικό τοπίο και το γνωστό χιονοδρομικό κέντρο, το σπήλαιο του Μαρά, την πόλη της Ξάνθης, με την παλιά πόλη αλλά και τα μοντέρνα κτίρια, την περιοχή των Αβδήρων, με τον παραδοσιακό οικισμό, το λαογραφικό και το αρχαιολογικό μουσείο καθώς και την αρχαία πόλη, τη λίμνη Βιστωνίδα, με το λιμάνι του Πόρτο Λάγος, τη Μαρώνεια και την ομηρική Ίσμαρο, την πόλη της Αλεξανδρούπολης και του Σουφλίου και άλλα πολλά σημεία ειδικού ενδιαφέροντος.

Κατά μήκος της διαδρομής, επιλεγμένοι ξενώνες, εστιατόρια και χώροι παραγωγής και διάθεσης τοπικών/παραδοσιακών προϊόντων αναλαμβάνουν να φιλοξενήσουν και να περιποιηθούν τους περιηγητές.

Πηγή: Δρόμοι του Κρασιού Βορείου Ελλάδος, 2008b

Εικόνα 5.10. Η Διαδρομή του Διονύσου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΕΠΙΤΟΠΙΑ ΈΡΕΥΝΑ (ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ)

6.1. Γενικός ερευνητικός Στόχος

Ο γενικός ερευνητικός στόχος της παρούσας έρευνας ήταν ο εντοπισμός των δυνατοτήτων και των προοπτικών ανάπτυξης του οινοτουρισμού στην περιοχή της Θράκης. Ο εντοπισμός αυτός θα πραγματοποιηθεί με την διερεύνηση των απόψεων των στελεχών των τοπικών φορέων (τοπική αυτοδιοίκηση, επαγγελματικές ενώσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις, σύλλογοι κλπ.) όπου θα αποτυπωθεί η άποψη της τοπικής κοινωνίας.

6.2. Ειδικοί στόχοι της έρευνας

Πιο συγκεκριμένα η έρευνα περιλαμβάνει τρεις ειδικούς στόχους, γεγονός που φανερώνεται και στη δομή των ερωτηματολογίων. Έτσι πρώτον επιδιώκεται η συγκέντρωση κάποιων βασικών στοιχείων για τους φορείς της περιοχής που συμμετέχουν στο δείγμα μας.

Δεύτερον επιδιώκεται η καταγραφή των απόψεων των τοπικών φορέων για τον τουρισμό στην περιοχή, επιδιώκοντας μια αξιολόγηση βασικών χαρακτηριστικών του τουρισμού της περιοχής όπως π.χ. περιβάλλον, πολιτιστικές υποδομές, πολιτιστικές εκδηλώσεις, υποδομές/ υπηρεσίες τουρισμού, τιμές/κόστος διαμονής, υποδομές μεταφορών, κοινωνικές υποδομές.

Τέλος επιδιώκεται η καταγραφή των απόψεων των εκπροσώπων των τοπικών φορέων για τον οινοτουρισμό στην περιοχή, επιδιώκοντας τον εντοπισμό των προβλημάτων που επικρατούν αλλά και τις δυνατότητες που υπάρχουν, για περαιτέρω ανάπτυξή του.

Το ερωτηματολόγιο της έρευνας περιλαμβάνει όλων σχεδόν των τύπων τις ερωτήσεις, όπως ανοικτού τύπου, κλειστού τύπου κλιμακούμενης προτίμησης (likert scale), ερωτήσεις πολλαπλών απαντήσεων κλπ. Αναλυτικά το ερωτηματολόγιο της έρευνας παρατίθενται στο παράρτημα.

6.3. Μεθοδολογία της Έρευνας

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε τους μήνες Απρίλιο και Μάιο 2011, σε 340 εκπροσώπους φορέων της περιοχής της Θράκης καλύπτοντας το μεγαλύτερο μέρος των φορέων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να διευκρινιστεί πως στο δείγμα συμμετείχαν και περισσότεροι από έναν ερωτώμενο από έναν φορέα, όμως ο κάθε ερωτώμενος άνηκε σε διαφορετικό τμήμα. Έτσι για παράδειγμα από τις περιφερειακές ενότητες συμπληρώθηκαν ερωτηματολόγια από τις διάφορες διευθύνσεις.

Για την συγκέντρωση των πρωτογενών στοιχείων, χρησιμοποιήθηκαν οι μέθοδοι:

- της επιτόπου συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου
- της αποστολής ερωτηματολογίου μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email)
- της αποστολής ερωτηματολογίου μέσω ταχυδρομείου
- της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου μέσω τηλεφώνου

Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για την επιλογή του δείγματος είναι η απλή τυχαία δειγματοληψία. Η απλή τυχαία δειγματοληψία σημαίνει ότι κάθε άτομο έχει τις ίδιες πιθανότητες να συμπεριληφθεί στο δείγμα.

Η επεξεργασία των στοιχείων αλλά και ο σχεδιασμός των διαγραμμάτων πραγματοποιήθηκε με τη χρήση του λογισμικού MS Excel. Η επιλογή του συγκεκριμένου λογισμικού έγινε καθώς διαθέτει μεγαλύτερη ποικιλία αλλά και ευελιξία στην επεξεργασία ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων αλλά και στο σχεδιασμό διαγραμμάτων.

6.4. Πιλοτική Δοκιμή του ερωτηματολογίου

Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε σε πρώτη φάση από ένα μικρό πιλοτικό δείγμα ώστε να διαπιστωθούν τεχνικές δυσκολίες και δεύτερον να διαπιστωθεί αν διασφαλίζεται η ποιότητα της έρευνας που θα διεξαχθεί μελλοντικά.

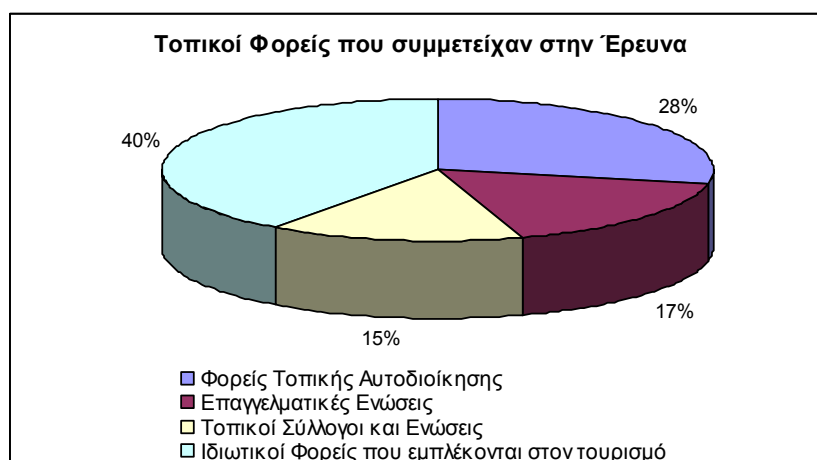
Γενικά η έρευνα πιλότος αποτελεί μια καλή πρώτη εμφάνιση και χρήση του ερωτηματολογίου. Επειδή η έρευνα πιλότος δεν γίνεται για να υποκαταστήσει την κύρια έρευνα, άλλα γίνεται για να ελεγχθεί το ερωτηματολόγιο και τα διάφορα

πρακτικά προβλήματα, το δείγμα δεν είναι αυστηρά επιλεγμένο, αλλά είναι δείγμα ευχέρειας ή ευκολίας είναι αρκετό.

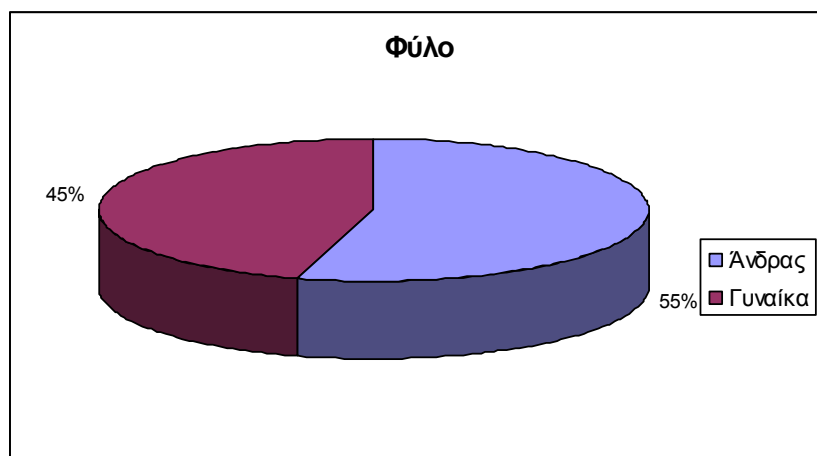
6.5. Ανάλυση Αποτελεσμάτων Έρευνας σε Τοπικούς Φορείς

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε τοπικούς φορείς (τοπική αυτοδιοίκηση, επαγγελματικές ενώσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις, σύλλογοι κλπ.) της περιοχής της Θράκης, όπως προαναφέρθηκε πραγματοποιήθηκε τους μήνες Απρίλιο και Μάιο. Συνολικά συλλέχθηκαν 340 ερωτηματολόγια από φορείς τις περιοχής.

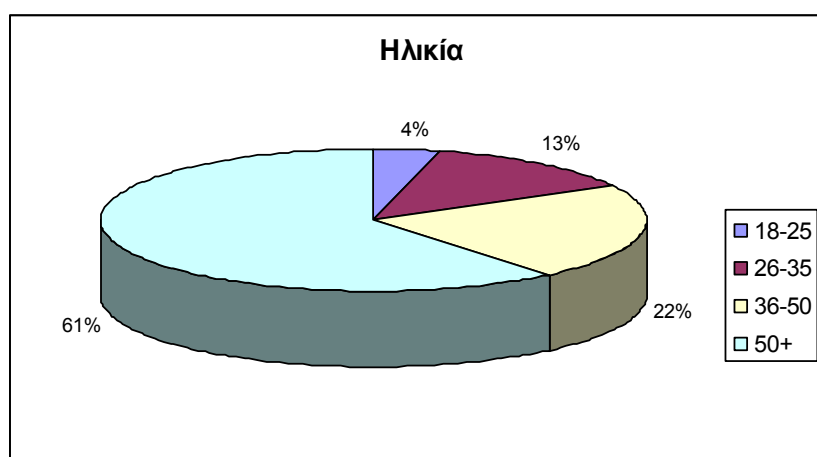
Αρχικά λοιπόν περιλαμβάνονται ερωτήσεις σχετικές με βασικά στοιχεία των φορέων που συμμετέχουν στο δείγμα μας καθώς και για τα πρόσωπα που συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια. Έτσι οι τοπικοί φορείς που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν σε ποσοστό 40% ιδιωτικοί φορείς που εμπλέκονται στον τουρισμό όπως τουριστικοί πράκτορες, τουριστικές διαδουκτιακές πύλες κλπ., σε ποσοστό 18% Φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως Περιφέρειες, Περιφερειακές Ενότητες, Δήμοι, Δημοτικές Ενότητες, Νομικά Πρόσωπα Δήμων κλπ., σε ποσοστό 17% επαγγελματικές ενώσεις, όπως Επιμελητήρια, επαγγελματικές ενώσεις κλπ. και τέλος σε ποσοστό 15% τοπικοί σύλλογοι και ενώσεις, όπως σύλλογοι (πολιτιστικοί, μορφωτικοί, αθλητικοί κλπ.), μη κυβερνητικές οργανώσεις κλπ. Από τη σύνθεση του δείγματος γίνεται φανερό ότι η έρευνα κάλυψε μια ευρεία γκάμα των τοπικών φορέων και μάλιστα λόγω του σημαντικού αριθμού ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν (340 ερωτηματολόγια) καλύφθηκε σχεδόν το σύνολο των τοπικών φορέων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή.

Επίσης το δείγμα μας είναι σχετικά μοιρασμένο ως προς το φύλο, αφού από τους ερωτηθέντες το 55% είναι άνδρες και το 45% γυναίκες.

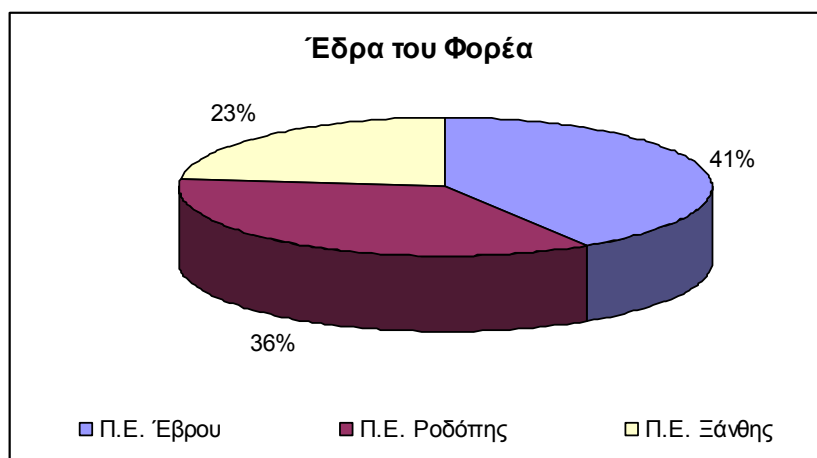
Οι συμμετέχοντες στην έρευνα στην πλειοψηφία τους (61%) είναι 36-50 ετών, ενώ ακολουθούν είναι οι ερωτηθέντες με ηλικία 50 ετών και άνω (22%).

Τα πρόσωπα που συμμετείχαν στην έρευνα ως εκπρόσωποι των φορέων και συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο είναι κατά κύριο λόγο αντιπεριφερειάρχες, δήμαρχοι, αντιδήμαρχοι, πρόεδροι και σημαντικά στελέχη των φορέων, όπως π.χ. Διευθυντές – Υποδιευθυντές Διευθύνσεων, Τμημάτων κλπ..

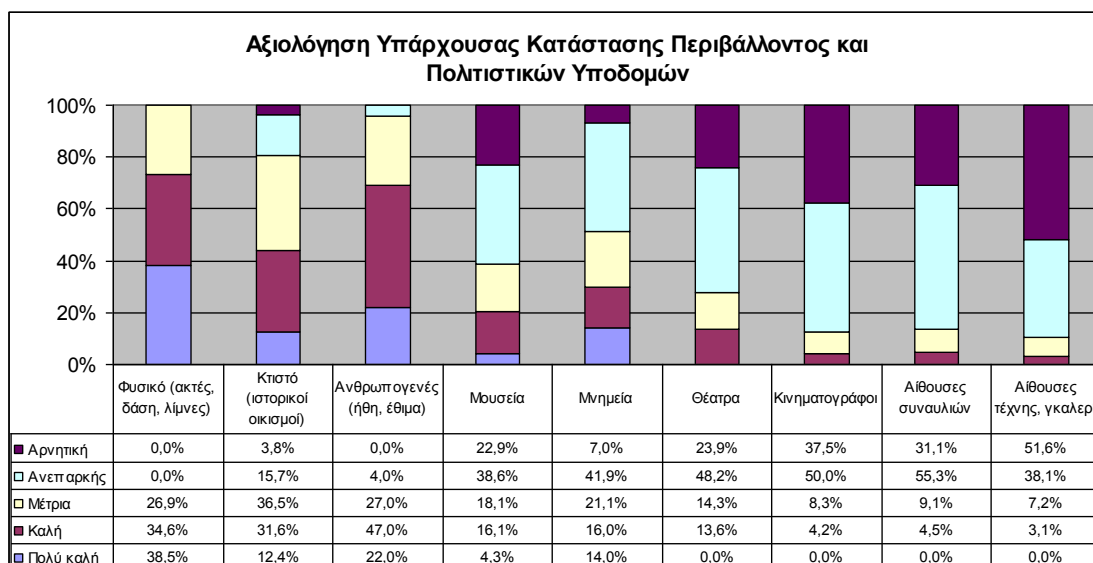
Όσον αφορά την χωρική κατανομή των φορέων που συμμετείχαν στην έρευνα, το μεγαλύτερο ποσοστό 41% αυτών εδρεύει στην Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.) Έβρου, το 36% στην Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.) Ροδόπης και το 23% στην Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.) Ξάνθης. Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ένα σημαντικό στοιχείο που έχει να κάνει με τον αριθμό των φορέων που δραστηριοποιούνται σε κάθε Π.Ε. της

περιοχή, έτσι οι περισσότεροι φορείς φαίνεται να δραστηριοποιούνται στην Περιοχή του Έβρου και της Ροδόπης.

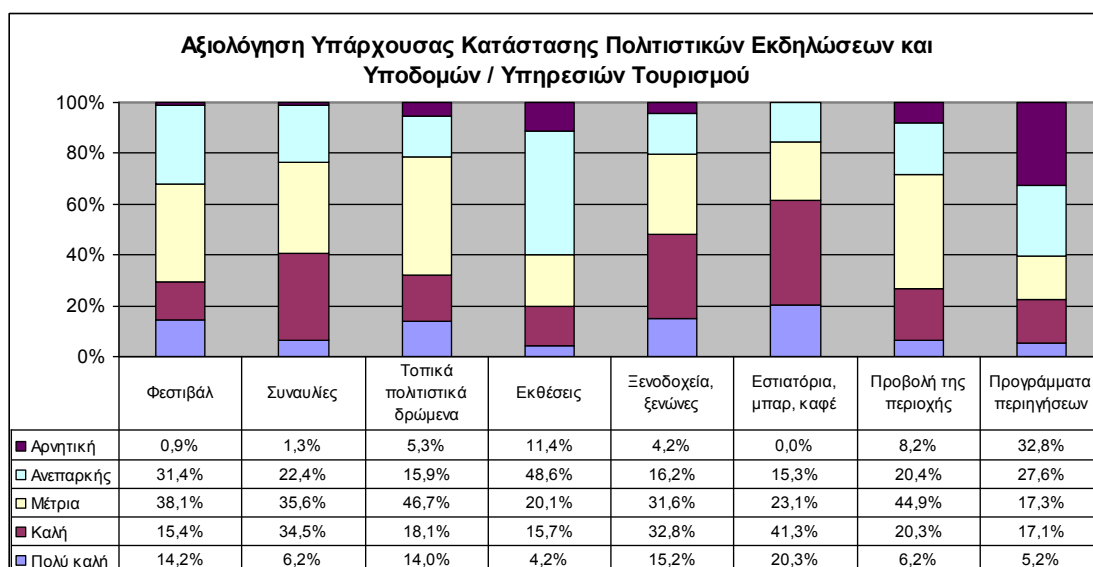
Στη συνέχεια οι ερωτηθέντες πραγματοποίησαν μια αξιολόγηση της υπάρχουσας κατάστασης βασικών χαρακτηριστικών του τουρισμού της περιοχής της Θράκης, όπως το περιβάλλον, τις πολιτιστικές υποδομές, τις πολιτιστικές εκδηλώσεις, τις υποδομές/ υπηρεσίες τουρισμού, τις τιμές / κόστος διαμονής, τις υποδομές μεταφορών και τις κοινωνικές υποδομές.

Αρχικά όσον αφορά το περιβάλλον, και συγκεκριμένα το φυσικό περιβάλλον το 38,5% των ερωτηθέντων αξιολογεί την υφιστάμενη κατάσταση ως πολύ καλή. Ακόμα η κατάσταση στο κτιστό περιβάλλον αξιολογείται σε ποσοστό 31,6% ως καλή, ενώ στο ανθρωπογενές περιβάλλον αξιολογείται σε ποσοστό 47,0% ως καλή. Ακόμα σχετικά με τις πολιτιστικές υποδομές και συγκεκριμένα η κατάσταση στα μουσεία, στα μνημεία, στα θέατρα, στους κινηματογράφους, στις αίθουσες συναυλιών και στις αίθουσες τέχνης (γκαλερί) αξιολογούνται ως ανεπαρκής σε ποσοστά 38,6%, 41,9%, 48,2%, 50,0%, 55,3% και 38,1% αντίστοιχα. Οι απαντήσεις της ερώτησης αυτή φανερόνουν τις της περιοχής Θράκης σε πολιτιστικές υποδομές. Αναλυτική εικόνα για την αξιολόγηση των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών δίνεται στο παρακάτω διάγραμμα.

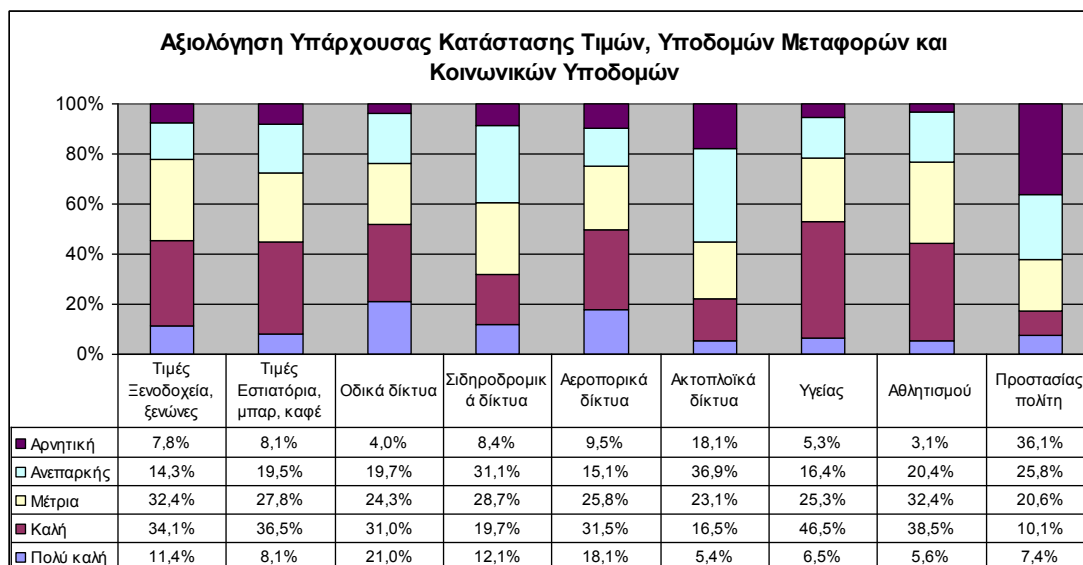

Συνεχίζοντας η κατάσταση στις πολιτιστικές εκδηλώσεις και ειδικότερα στα φεστιβάλ και στις συναυλίες αξιολογούνται από τους ερωτώμενους κατά πλειοψηφία ως μέτρια, ενώ η κατάσταση στις εκθέσεις κρίνεται ανεπαρκής. Η αξιολόγηση αυτή κάνει εμφανής την αδυναμία που παρουσιάζουν οι πολιτιστικές εκδηλώσεις στην περιοχή.

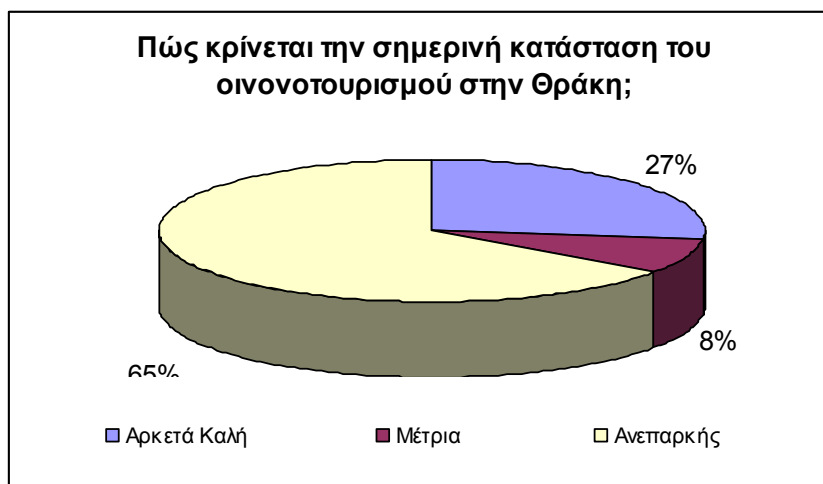
Αντίθετα η κατάσταση στις υποδομές και τουρισμού και ειδικότερα στα ξενοδοχεία και στα εστιατόρια, μπαρ, καφέ αξιολογείται από τους ερωτώμενους ως καλή σε ποσοστά 32,8% και 41,3%. Επίσης η προβολή της περιοχής κρίνεται σε ποσοτό 44,9% ως μέτρια, ενώ η κατάσταση στα προγράμματα περιηγήσεων κρίνεται αρνητική σε ποσοστό 32,8%. Αναλυτική εικόνα για την αξιολόγηση των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών δίνεται στο παρακάτω διάγραμμα.

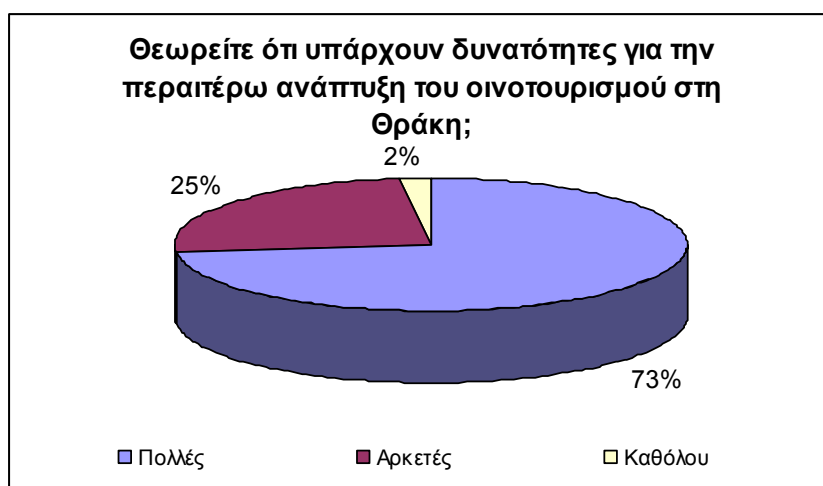
Σχετικά με την υπάρχουσα κατάσταση στις τιμές των ξενοδοχείων και των μπαρ αξιολογούνται από τους ερωτώμενους κατά πλειοψηφία ως καλές. Από τα μεταφορικά δίκτυα μόνο η κατάσταση των οδικών δικτύων και των αεροπορικών δικτύων αξιολογείται ως καλή σε ποσοστά 31,0% και 31,5% αντίστοιχα. Η κατάσταση σε όλα τα υπόλοιπα μεταφορικά δίκτυα, σιδηροδρομικά και ακτοπλοϊκά αξιολογείται ως ανεπαρκής σε ποσοστά 31,1%, και 36,9% αντίστοιχα. Τέλος η κατάσταση στις κοινωνικές υποδομές και ειδικότερα οι υποδομές υγείας και αθλητισμού αξιολογείται ως καλή σε ποσοστά 46,5% και 38,5% και 24,0% αντίστοιχα. Τέλος η κατάσταση στον τομέα της προστασίας του πολίτη κρίνεται σε ποσοστό 36,1% ως αρνητική. Η εικόνα αυτή σχετίζεται κατά πάσα πιθανότητα με το πρόβλημα της λαθρομετανάστευσης που είναι ιδιαίτερα έντονο στην περιοχή, καθώς ο Έβρος αποτελεί την κυριότερη πύλη εισόδου των λαθρομεταναστών στην χώρα. Αναλυτική εικόνα για την αξιολόγηση των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών δίνεται στο παρακάτω διάγραμμα.

Στη συνέχεια περνάμε στο τμήμα του ερωτηματολογίου που αφορά των οινοτουρισμό στην περιοχή της Θράκης. Έτσι αρχικά οι ερωτώμενοι αξιολογούν την σημερινή κατάσταση του οινοτουρισμού στην Θράκη, την οποία και θεωρούν σε ποσοστό 65% ως ανεπαρκής, ενώ μόλις το 8% την κρίνει ως αρκετά καλή.

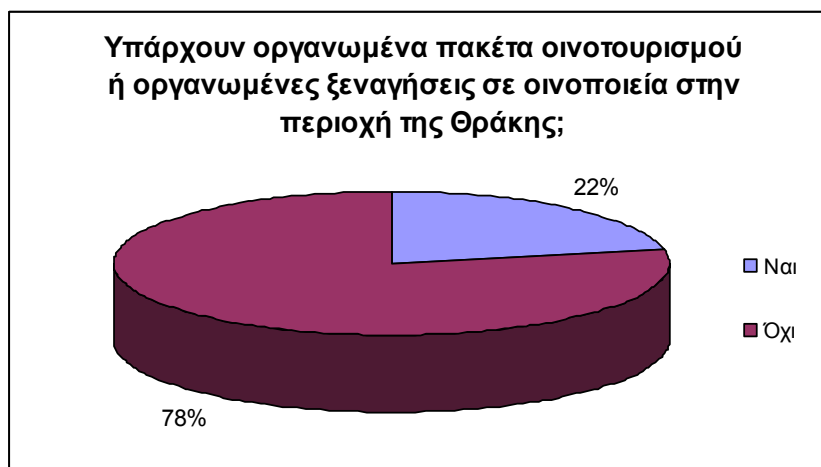
Αντίθετα με την υφιστάμενη κατάσταση, οι ερωτώμενοι θεωρούν στην συντριπτική τους πλειοψηφία, ποσοστό 73% ότι η περιοχή της Θράκης διαθέτει πολλές δυνατότητες για περαιτέρω ανάπτυξη του οινοτουρισμού.

Επιπλέον οι ερωτώμενοι θεωρούν σε ποσοστό 81% ότι η περιοχή της Θράκης διαθέτει φημισμένα είδη κρασιών, τα οποία αποτελούν και την βάση για ανάπτυξη του οινουρισμού σε μια περιοχή.

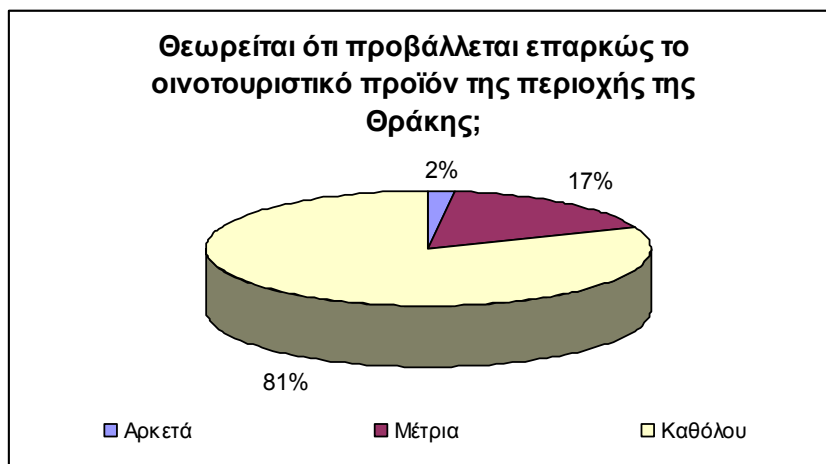
Ακόμα στην ερώτηση αν υπάρχουν οργανωμένα πακέτα οινoturισμού ή οργανωμένες ξεναγήσεις σε οινοποιεία στην περιοχή της Θράκης, το 78% απαντούν αρνητικά και μόλις το 22% απαντά θετικά. Το στοιχείο αυτό φανερώνει, ότι οι οινoturιστικές περιηγήσεις που πραγματοποιούνται είναι περιορισμένες στην περιοχή, και οι υφιστάμενες δεν είναι ιδιαίτερα γνωστές, ακόμα και στους εκπροσώπους των τοπικών φορέων.

Με τον ίδιο τρόπο με την προηγούμενη ερώτηση, απαντούν οι ερωτώμενοι και στην ερώτηση αν υπάρχουν στην περιοχή της Θράκης επισκέψιμα οινοποιεία. Έτσι το 71% των ερωτώμενων απαντούν αρνητικά, ενώ μόλις το 29% απαντούν θετικά. Από τις απαντήσεις αυτές προκύπτει ότι τα επισκέψιμα οινοποιεία που λειτουργούν στην περιοχή δεν είναι ιδιαίτερα γνωστά. Από τους ερωτώμενους που γνώριζαν ότι υπάρχουν επισκέψιμα οινοποιεία στην περιοχή, αναφέρθηκαν κατά κύριο λόγο, τα οινοποιεία: το Κτήμα Βουρβουκέλη και το οινοποιείο της Μαρώνειας Α.Ε.

Ακόμα η προβολή του οινοτουρισμού στην Θράκη κρίνεται σε ποσοστό 81% των ερωτώμενων ως ανύπαρκτη, ενώ μόλις το 2% ότι προβάλλεται αρκετά

Παράλληλα οι εκπρόσωποι των τοπικών φορέων θεωρούν σε ποσοστό 71% ότι δεν υπάρχει καθόλου σήμανση για τα σημεία ενδιαφέροντος του οινοτουρισμού στην περιοχή της Θράκης, ενώ το 21% θεωρεί ότι υπάρχει σήμανση μόνο σε μεμονομένες περιπτώσεις.

Τέλος οι ερωτώμενοι ανέφεραν τις βασικές ενέργειες που θα πρέπει να γίνουν για να προωθηθεί ο οινοτουρισμός στην περιοχή της Θράκης. Έτσι σε ποσοστό 41% οι ερωτώμενοι αναφέρουν την αναγκαιότητα διαμόρφωσης οργανωμένων πακέτων οινοτουρισμού και σε ποσοστό 33% την καλύτερη προβολή του οινοτουριστικού προϊόντος. Παράλληλα αναφέρονται με μικρότερα ποσοστά ο συνδυασμός του οινοτουρισμού με τις άλλες μορφές τουρισμού (15%) και την έκδοση ειδικών εντύπων και τη βελτίωση της σήμανσης (11%).

Από τα αποτελέσματα τις πρωτογενούς έρευνας που αναλύθηκαν παραπάνω εξάγεται το συμπέρασμα ότι η περιοχή της Θράκης ενώ διαθέτει πολλές δυνατότητες και προοπτικές ανάπτυξης του οινοτουρισμού δεν τον αναπτύσσει στο βαθμό που μπορεί. Έτσι θα πρέπει να αντιμετωπισθούν μια σειρά προβλημάτων που εμφανίζονται και να πραγματοποιηθούν ενέργειες στην κατεύθυνση περαιτέρω ανάπτυξης του οινοτουρισμού στη Θράκη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΟΙΝΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

Όπως προκύπτει από την ανάλυση των προηγούμενων ενοτήτων, η περιοχή της Θράκης διαθέτει σημαντικές δυνατότητες και προοπτικές για την ανάπτυξη του οινοτουρισμού. Όμως ο οινοτουρισμός στη Θράκη, βρίσκεται ακόμα σε εμβρυακό στάδιο, παρά τις οινοτουριστικές δραστηριότητες που σταδιακά αναπτύσσονται, τόσο με την Διαδρομή του Διονύσου, όσο και με την δημιουργία μεμονωμένων επισκέψιμων οινοποιείων. Η περαιτέρω ανάπτυξη του τουρισμού μπορεί να επιτευχθεί με τον σχεδιασμό αλλά και συντονισμό των οινοτουριστικών δραστηριοτήτων.

Στην ενότητα αυτή λοιπόν, θα διατυπωθούν κάποιες βασικές προτάσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη του οινοτουρισμού στην περιοχή της Θράκης. Οι προτάσεις θα διατυπώνονται σε δυο επίπεδα: α) στο επίπεδο του σχεδιασμού της περαιτέρω οινοτουριστικής ανάπτυξης της περιοχής και β) στο επίπεδο της προώθησης και προβολής του οινοτουριστικού προϊόντος της.

7.1. Προτάσεις Περαιτέρω Ανάπτυξης του Οινοτουρισμού

Όπως προαναφέρθηκε, ενώ η περιοχή της Θράκης διαθέτει σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης του οινοτουρισμού, δεν αξιοποιούνται στο μέγιστο δυνατό βαθμό τα συγκριτικά αυτά πλεονεκτήματα. Έτσι η σημερινή περιορισμένη ανάπτυξη αυτής της μορφή του τουρισμού επιβάλλει το σχεδιασμό και την οργάνωση της, υιοθετώντας μια στρατηγική και υλοποιώντας μια σειρά ενεργειών.

Για τον καλύτερο σχεδιασμό και συντονισμό των οινοτουριστικών δραστηριοτήτων στην περιοχή προτείνεται η σύσταση ενός φορέα που θα συντονίζει και θα οργανώνει την όλη διαδικασία σχεδιασμού του οινοτουρισμού στην περιοχή της Θράκης. Στο

φορέα αυτό θα πρέπει να συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς στον οινoturισμό και ειδικότερα οι οινοποιοί, οι αμπελοκαλλιεργητές, οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, οι επαγγελματικοί φορείς που εμπλέκονται σε τουριστικές δραστηριότητες καθώς και τα επιμελητήρια της περιοχής. Η σύνθεση αυτή εξασφαλίζει την συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων στις οινoturιστικές δραστηριότητες της περιοχής. Ο φορέας αυτός θα δραστηριοποιείται σε τοπικό επίπεδο, και δεν θα αποτελεί ανταγωνιστικό φορέα στους Δρόμους του Κρασιού της Βορείου Ελλάδος, αλλά συμπληρωματικό, που θα οργανώνει και θα συντονίζει τις οινoturιστικές δραστηριότητες.

Αρχικά α πρέπει να εκπονηθούν δυο πολύ σημαντικές μελέτες για την περαιτέρω ανάπτυξη του οινoturισμού στην περιοχή. Η πρώτη μελέτη θα αφορά ένα στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης του οινoturισμού στην Θράκη, ανάλογη της παρούσας εργασίας. Η μελέτη αυτή θα αναλύει την υπάρχουσα κατάσταση, θα την αξιολογεί και μέσα από συμμετοχικές διαδικασίες, όπως συσκέψεις με όλους τους εμπλεκόμενους να χαράζει την στρατηγική ανάπτυξης αυτής της εναλλακτικής μορφής τουρισμού και να προτείνει συγκεκριμένες δράσεις. Η δεύτερη μελέτη θα αφορά ένα στρατηγικό σχέδιο marketing του οινoturιστικού προϊόντος της περιοχής. Στην μελέτη αυτή λαμβάνοντας και πάλι υπόψη τις απόψεις όλων των εμπλεκόμενων, θα υιοθετηθεί μια στρατηγική marketing, η οποία θα περιλαμβάνει πολύ συγκεκριμένες ενέργειες προώθησης και προβολής.

Επίσης θα πρέπει να δημιουργηθούν τοπικά οινoturιστικά πακέτα που θα συνδυάζονται και θα λειτουργούν συμπληρωματικά τροφοδοτώντας την υφιστάμενη Διαδρομή του Διονύσου των Δρόμων του Κρασιού της Βορείου Ελλάδος. Τα τοπικά αυτά οινoturιστικά πακέτα θα περιλαμβάνουν σχετικά μικρές διαδρομές με περιηγήσεις σε τοπικά οινοποιεία και τοπικά σημεία οινoturιστικού ενδιαφέροντος. Επιπλέον τα τοπικά αυτά οινoturιστικά πακέτα θα συνδυάζονται και με τις υπόλοιπες τουριστικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται στην περιοχή, αξιοποιώντας το σύνολο των τουριστικών πόρων, τόσο του φυσικού περιβάλλοντος, όσο και του ανθρωπογενούς.

Παράλληλα μια από τις σημαντικότερες ίσως παραμέτρους για την ανάπτυξη του οινoturισμού, είναι η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των τουριστικών υποδομών, γενικών (π.χ. ξενοδοχεία, εστιατόρια κλπ.) αλλά και ειδικών (οινοποιεία, αμπελώνες κλπ.). Το υψηλό επίπεδο αυτών των υποδομών είναι επιβεβλημένο, έτσι ώστε ο

οινοτουρισμός της Θράκης να καθίσταται ανταγωνιστικός έναντι των υπόλοιπων οινοτουριστικών προορισμών της Ελλάδας, αλλά και των άλλων ευρωπαϊκών οινοτουριστικών κέντρων.

Επιπλέον θα πρέπει να δοθούν κίνητρα μέσω των χρηματοδοτικών εργαλείων (π.χ. ΕΣΠΑ, αναπτυξιακός νόμος, συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα κλπ.) για να εκσυγχρονιστούν οι οινοπαραγωγοί που παράγουν αποσπασματικά και ανοργάνωτα κρασί και δεν διαθέτουν οργανωμένα οινοποιεία. Έτσι θα δημιουργηθούν και νέες μονάδες οινοπαραγωγής και θα αναπτυχθούν και νέες οινοτουριστικές δραστηριότητες, όπως π.χ. νέα επισκέψιμα οινοποιεία και αμπελώνες.

Επιπρόσθετα, καθοριστική σημασία για την ανάπτυξη του οινοτουρισμού αποτελεί η παροχή υπηρεσιών υψηλού επιπέδου, διότι οι τουρίστες αυτής της μορφής ανήκουν στις υψηλότερες κοινωνικοοικονομικές τάξεις και έχουν πολλές απαιτήσεις. Έτσι θα πρέπει να αναβαθμιστεί το ανθρώπινο δυναμικό στον τομέα του οινοτουρισμού, καταρτίζοντας και εξειδικεύοντας το.

Ακόμα στην ανάπτυξη του οινοτουρισμού συμβάλλουν σημαντικά τα πολιτιστικά δρώμενα που ελκύουν τουρίστες, εμπλουτίζουν το οινοτουριστικό προϊόν της περιοχής και διαμορφώνουν ένα brand name οινοτουρισμού για την περιοχή., Έτσι προτείνεται η δημιουργία πολιτιστικών εκδηλώσεων που θα προβάλλουν το οινοτουριστικό προϊόν της Θράκης αλλά και την παραγωγή του οίνου, για παράδειγμα «Φεστιβάλ Κρασιού Θράκης» ή «Έκθεση Οίνου και Οινουτουρισμού Θράκης».

Η στρατηγική για την ανάπτυξη του οινοτουρισμού θα πρέπει να σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και ο σεβασμός των τοπικών κοινωνιών. Έτσι θα πρέπει οι παρεμβάσεις που σχεδιάζονται να είναι ήπιες και να μην επιβαρύνουν το περιβάλλον γύρω από τις οινοτουριστικές μονάδες που σε πολλές περιπτώσεις είναι πολύ αξιόλογο και ιδιαίτερα ευαίσθητο. Επίσης θα πρέπει να γίνει σαφές, πώς η ανάπτυξη του οινοτουρισμού δεν θα πρέπει να διαταράξει την οινοπαραγωγή, τόσο ως προς τους ρυθμούς της, όσο και ως προς την ποιότητά της.

7.2. Προτάσεις Προώθησης και Προβολής του Οινοτουρισμού

Όπως προαναφέρθηκε για την προώθηση του οινοτουριστικού προϊόντος της περιοχής προτείνεται η σύσταση ενός φορέα. Ο φορέας αυτός εκτός από την αρμοδιότητα σχεδιασμού των οινοτουριστικών δραστηριοτήτων, θα έχει την αρμοδιότητα συντονισμού και οργάνωσης της προώθησης και προβολής του οινοτουρισμού της Θράκης.

Μάλιστα η σύνθεση του φορέα που περιγράφηκε παραπάνω αναλυτικά, όπου θα περιλαμβάνει την συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων για την προώθηση και προβολή της περιοχής, θα συντονίζει τις δράσεις προβολής και προώθησης του οινοτουριστικού προϊόντος. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνονται δυο πολύ σημαντικοί στόχοι, αφενός μεν η αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη προβολή και προώθηση και αφετέρου δε η εξοικονόμηση πόρων καθώς όλες οι ενέργειες θα είναι συμπληρωματικές μεταξύ τους και θα επιτυγχάνονται οικονομίες κλίμακας.

Παράλληλα προτείνεται μια στρατηγική προώθησης του οινοτουριστικού προϊόντος της περιοχής, η οποία θα συνδυάζει τα παραδοσιακά μέσα προώθησης, με νέα σύγχρονα και ευέλικτα μέσα. Συγκεκριμένα προτείνονται οι εξής δράσεις:

- Η δημιουργία μιας οινοτουριστικής πύλης, η οποία θα περιλαμβάνει το σύνολο των οινοτουριστικών πληροφοριών της περιοχής, (οινοποιεία, αμπελώνες, ποικιλίες οίνων, ιστορία οινοπαραγωγής κλπ.) καθώς και γενικότερες πληροφορίες για τους τουριστικούς πόρους της περιοχής αλλά και για τις προσφερόμενες τουριστικές υπηρεσίες (ξενοδοχεία, εστιατόρια κλπ.)
- Η δημιουργία ενός πολυχρηστικού διαδικτυακού εργαλείου, όπου ο επισκέπτης της περιοχής δηλώνοντας τις προτιμήσεις του να διαμορφώνει εξειδικευμένα οινοτουριστικά πακέτα τα οποία να βασίζονται στο προφίλ του κάθε επισκέπτη. Για παράδειγμα ο επισκέπτης επιλέγοντας τη διάρκεια που επιθυμεί να έχει το ταξίδι του, τα γενικότερα ενδιαφέροντά του (π.χ. σε ιστορικά ή θρησκευτικά μνημεία), το σημείο έναρξης του ταξιδιού και μια σειρά άλλων πληροφοριών, θα συνδυάζονται όλες οι πληροφορίες αυτές από το εργαλείο και θα προτείνεται στον επισκέπτη ένα προσωπικό οινοτουριστικό πακέτο που θα καλύπτει απόλυτα τις ανάγκες του και θα περιλαμβάνει προτάσεις, εκτός το καθαρό οινοτουριστικό προϊόν και για τους άλλους τουριστικούς πόρους της περιοχής αλλά και την ψυχαγωγία του.

- Διαφημιστικές καταχωρήσεις στον γενικό αλλά και στον ειδικό τύπο της Ελλάδας και του εξωτερικού, για τον οινoturισμό στην Θράκη.
- Συμμετοχή σε επιλεγμένες τουριστικές εκθέσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, καθώς και εξειδικευμένες εκθέσεις οίνου, στις οποίες και πραγματοποιούνται σημαντικές συμφωνίες στο τομέα του οινoturισμού διεθνώς. Οι εκθέσεις θα επιλέγονται με κάποια συγκεκριμένη στρατηγική και πριν την συμμετοχή θα κλείνονται προκαθορισμένα ραντεβού με παράγοντες του τουρισμού.
- Προβολή τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών διαφημιστικών spots, που θα προβάλλουν συνολικά τους τουριστικούς πόρους της περιοχής αλλά θα δίνουν έμφαση στην ανάδειξη της Θράκης σε οινoturιστικό προορισμό
- Δημόσιες σχέσεις και lobbying με διεθνείς παράγοντες τόσο του τουρισμού όπως π.χ. tour operator αλλά και της παραγωγής οίνου όπως π.χ. οινοποιητικές βιομηχανίες, διάσημα οινοποιεία
- Έκδοση οδηγού οινoturισμού, εντύπων, χαρτών, και αφισών για την προβολή του οινoturιστικού προϊόντος της περιοχής
- Χρήση σύγχρονων διαδικτυακών μέσω προώθησης και προβολής του οινoturισμού της περιοχής, όπως δημιουργία ομάδας στο Facebook για την προβολή της περιοχής του Στρυμωνικού Κόλπου, βίντεο που θα προβάλλονται στο Youtube κλπ.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η οικονομική κρίση και οι δύσκολες οικονομικές συνθήκες που έχουν δημιουργηθεί τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς καθιστούν αναγκαία την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων κάθε χώρας. Έτσι η Ελλάδα καθώς δεν διαθέτει παραγωγική βάση, βιομηχανία ή βιοτεχνία, ενώ η αγροτική παραγωγή έχει εγκαταλειφθεί θα πρέπει να ρίξει το βάρος της στην βαριά βιομηχανία της που είναι ο τουρισμός.

Ο ελληνικός τουρισμός θα πρέπει να ξεπεράσει το παραδοσιακό μοντέλο «ήλιος, θάλασσα και αρχαία», να ενδυναμώσει και να εμπλουτίσει το τουριστικό της προϊόν με νέες μορφές. Οι νέες μορφές στις οποίες θα στραφεί ο ελληνικός τουρισμός θα πρέπει να εμφανίζουν διεθνώς αυξημένη ζήτηση, ενώ θα πρέπει να ακολουθούν το μοντέλο της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης που δεν επιβαρύνει το περιβάλλον.

Μια τέτοια ευκαιρία, αποτελεί η ανάπτυξη του οινοτουρισμού, που και αυξημένη ζήτηση εμφανίζει διεθνώς αλλά και επιβαρύνει ελάχιστα το περιβάλλον, ενώ παράλληλα η χώρα μας διαθέτει πλούσια παράδοση στην παραγωγή οίνου, παράγοντας υψηλής ποιότητας κρασιά.

Μάλιστα η ανάπτυξη του οινοτουρισμού αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία στην κατεύθυνση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, ιδιαίτερα σε περιοχές όπου ο τουρισμός γενικότερα δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος όπως είναι η περιοχή της Θράκης.

Όπως είδαμε από το σύνολο των προηγούμενων ενοτήτων που πραγματοποιήθηκε η ανάλυση του οινοτουρισμού στην περιοχή της Θράκης, εμφανίζονται σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης του οινοτουρισμού. Όμως οι δυνατότητες παραμένουν ανενεργές καθώς δεν αξιοποιούνται στο μέγιστο δυνατό βαθμό τα συγκριτικά πλεονεκτήματα.

Όμως με την υιοθέτηση μιας στρατηγικής ανάπτυξης του οινοτουρισμού και την υλοποίηση συγκεκριμένων απλών αλλά οργανωμένων δράσεων μπορεί να επιτευχθεί η οινοτουριστική ανάπτυξη στην Θράκη και να συμβάλει τα μέγιστα στην περιφερειακή αλλά και στην τοπική ανάπτυξη της περιοχής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ζαχαράτος, Γ. (1999) 'Οικονομική του Τουρισμού και Οργάνωση των Τουριστικών Ταξιδιών', Εκπαιδευτικό υλικό στο Μ.Π.Σ. Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων, Θ.Ε. Τουριστικός Τομέας, Τόμος Γ. Πάτρα: Εκδόσεις ΕΑΠ.
- Ανδριώτης, Κ. (2008) 'Αειφορία και Εναλλακτικός Τουρισμός', Εκδόσεις: Σταμούλης
- Ηγουμενάκης, Ν. (2000) 'Τουρισμός και ανάπτυξη', Εκδόσεις: Interbooks, Αθήνα
- Βαρβαρέσος, Σ.(2008) 'Οικονομική του Τουρισμού', Εκδόσεις: Προπομπός, Αθήνα
- Κοκκώσης, Χ. και Τσάρτας, Π. (2001) 'Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη και Περιβάλλον', Εκδόσεις: Κριτική, Αθήνα.
- Βαρβαρέσος, Σ. (1998) 'Τουρισμός: έννοιες, μεγέθη, δομές', Εκδόσεις Προπομπός, Αθήνα.
- Ανδριώτης, Κ. (2008) 'Αειφορία και Εναλλακτικός Τουρισμός', Εκδόσεις: Σταμούλης
- Κοκκώσης, Χ. Τσάρτας, Π. και Γκρίμπα Ε. (2011) 'Ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Ζήτηση και προσφορά νέων προϊόντων τουρισμού', Εκδόσεις: Κριτική, Αθήνα
- Ανδριώτης, Κ. (2005) 'Τουριστική Ανάπτυξη και Σχεδιασμός', Εκδόσεις: Σταμούλης, Αθήνα
- Butler, R. (1996) 'Pre- and post-impact assessment of tourism development', In Pearce, D. and Butler R. (eds) 'Tourism Research: Critiques and Challenges', pp. 133-`55, London: Routledge
- Βενετσανοπούλου, Μ. (2003) 'Η κρατική Συμβολή στο Τουρισμό. Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού. Ιστορική Εξέλιξη – Θεσμικό Πλαίσιο', Εκδόσεις: Interbook, Αθήνα.

- Διδασκάλου, Ε. (1999) ‘Θεραπευτικός Τουρισμός: Προς ένα μοντέλο ανάπτυξης κέντρων θεραπευτικού τουρισμού και εκτίμηση των επιπτώσεων αυτών στους τομείς του τουρισμού και της υγείας’, Διδακτορική Διατριβή, Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων, Πανεπιστήμιο Πειραιώς
- Χρήστου, Ε. Κασσιανίδης, Π. Σιγάλα, Μ. και Τσιακάλη Κ. (2009) ‘Ηλεκτρονικά Συστήματα Μάρκετινγκ Οίνου & Οινοτουρισμού: Βέλτιστες Πρακτικές και Αναπτυξιακές Προοπτικές», Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στον Σχεδιασμό, Διοίκηση και Πολιτική του Τουρισμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινωνία της Πληροφορίας, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης
- Getz, D. (2000) ‘Explore wine tourism: Management, Development & Destination’, Cognizant Communication Corporation 2000
- Hall, M και Macionis N. (1998) ‘Wine Tourism in Australia and New Zealand’, in Batler, R. Hall C. και Jefkins, J. (1998) ‘Tourism and recreation in rural areas’
- Cambourne, B. (1999) ‘Creating tourism vintages: A practitioner’s guide to wine tourism’, in Proceedings of the first Australian wine tourism conference, Margaret River, May 1998, Canberra: Bureau of tourism research
- Hall, C. Sharples, L. Cambourne, B. και Macionis, N. (2000) ‘Wine tourism around the world – Development, Management and Markets, Butterworth Heinemann
- Johnson, G. (1986) ‘The Atlas of German Wine and Traveler’s Guide to the Vineyards’, Mitchell Beazley
- Εθνική Διεπαγγελματική Αμπέλου και Οίνου (2008) ‘Πρακτικά του 1ου Συνεδρίου για τον Οινοτουρισμό’, 6-8 Ιουνίου 2008, Λήμνος. Ηλεκτρονικά διαθέσιμο: <http://www.greekwinefederation.gr/gr/content/show/&tid=48> (Τελευταία Πρόσβαση 21-06-2011)
- Σιών, Α. (2008) ‘Η σύνδεση του Τουρισμού με την Οινοποιία’, στα Πρακτικά του 1ου Συνεδρίου για τον Οινοτουρισμό, 6-8 Ιουνίου 2008, Λήμνος

- South Australia Tourism Commission (1997) ‘Wine and Tourism: A background research report, Adelaide
- Getz, D. και Brown, G. (2006) ‘Critical success factors for wine tourism regions: a demand analysis’, *Tourism Management* 27 (2006) 146–158
- Alebaki, M. και Iakovidou, O. (2010) ‘Segmenting the Greek Wine Tourism Market using a Motivational Approach’, *New Medit Journal*, n.4/2010.
- Βεγίρη, Β. (2011) ‘Ανάπτυξη οινικού τουρισμού ζητούν στη Βόρεια Ελλάδα’, Άρθρο στην Εφημερίδα Ναυτεμπορική, Παρασκευή, 25-03-2011
- Σπινθηροπούλου, Χ. (2000) ‘Οινοποιήσιμες ποικιλίες του Ελληνικού Αμπελώνα’, Εκδόσεις: Olive Press Publications
- Δρόμοι του Κρασιού Βορείου Ελλάδος (2008a) ‘Εκπαιδευτικό έντυπο για τους Δρόμους του Κρασιού της Βορείου Ελλάδος. Ένας σύντομος οδηγός για τα κρασιά και τις ποικιλίες των αμπελώνων της Βορείου Ελλάδος’. Ηλεκτρονικά διαθέσιμο: http://www.wineroads.gr/fileviewer.php?file_id=1045 (τελευταία πρόσβαση 23-06-2011)
- Δρόμοι του Κρασιού Βορείου Ελλάδος (2008b) ‘Η διαδρομή του κρασιού του Διονύσου’. Ηλεκτρονικά διαθέσιμο: http://www.wineroads.gr/fileviewer.php?file_id=2285 (τελευταία πρόσβαση 23-06-2011)

Πηγές Διαδικτύου

World Tourism Organization:	www.unwto.org
Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	www.remth.gr
Περιφερειακή Ενότητα Έβρου	www.nomevrou.gr
Περιφερειακή Ενότητα Ξάνθης	www.xanthi.gr
Περιφερειακή Ενότητα Ροδόπης	www.perodopis.eu
Δήμος Αβδήρων	www.avdera.gr

Δήμος Αλεξανδρούπολης	www.alexpolis.gr
Δήμος Διδυμοτείχου	www.didymoteicho.gr
Δήμος Ιάσμου	www.iasmos.gr
Δήμος Κομοτηνής	www.komotini.gr
Δήμος Μαρωνείας – Σαπών	www.sapes.gr
Δήμος Μύκης	www.dimosmykis.gr
Δήμος Ξάνθης	www.cityofxanthi.gr
Δήμος Ορεστιάδας	www.orestiada.gr
Δήμος Σαμοθράκης	www.samothraki.gr
Δήμος Σουφλίου	www.soufli.gr
Δήμος Τοπείρου	www.topeiros.gr
Οινοποιείο Αδερφών Μπελλά	www.apostagmata.gr , http://bellaswines.gr
Οινοποιείο Κίκονες	www.kikones.gr
Οινοποιία Τσάνταλη	www.tsantali.gr
Οινοποιείο Σγουριδίη	www.sgouridiwines.gr
Κτήμα Βουρβουκέλη	www.domaine-vourvoukeli.gr
Οινικές εξερευνήσεις	winesurveyor.weebly.com
Οίνοι Βορείου Ελλάδος	www.winesofnorthgreece.gr
Δρόμοι του Κρασιού Βορείου Ελλάδος	http://www.wineroads.gr
Σύνδεσμος Ελληνικού Οίνου	greekwinefederation.gr
Ελληνική Στατιστική Αρχή	www.statistics.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

**Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΟΙΝΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ.
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

Ερωτηματολόγιο,

Στο πλαίσιο της Πτυχιακής Εργασίας με τίτλο «Η ανάπτυξη του Οινοτουρισμού στη Θράκη. Υφιστάμενη Κατάσταση και Προοπτικές Ανάπτυξης», πραγματοποιείται η συγκεκριμένη έρευνα. Η έρευνα έχει ως κύριο στόχο τον εντοπισμό των δυνατοτήτων και των προοπτικών της περιοχής για οινοτουριστική ανάπτυξη, μέσω των απόψεων και των εμπειριών των τοπικών φορέων της περιοχής της Θράκης. Παρακαλούμε συμπληρώστε το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο, οι απόψεις σας θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμες.

A. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΟΡΕΑ

A.1. Επωνυμία Φορέα:

.....

A.2. Φύλο:

Άνδρας

Γυναίκα

A.3. Ηλικία:

18-25

26-35

36-50

50+

A.4. Θέση στον Φορέα:.....

.....

A.5. Έδρα του Φορέα:.....

.....

B. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΘΡΑΚΗ

B.3. Πως αξιολογείτε την υπάρχουσα κατάσταση των παρακάτω χαρακτηριστικών της περιοχής σας που επιδρούν στην τουριστική ανάπτυξη;

		Πολύ καλή	Καλή	Μέτρια	Ανεπαρκής	Αρνητική
Περιβάλλον	Φυσικό (ακτές, δάση, λίμνες)	☐	☐	☐	☐	☐
	Κτιστό (ιστορικοί οικισμοί)	☐	☐	☐	☐	☐
	Ανθρωπογενές (ήθη, έθιμα)	☐	☐	☐	☐	☐
Πολιτιστικές υποδομές	Μουσεία	☐	☐	☐	☐	☐
	Μνημεία	☐	☐	☐	☐	☐
	Θέατρα	☐	☐	☐	☐	☐
	Κινηματογράφοι	☐	☐	☐	☐	☐
	Αίθουσες συναυλιών	☐	☐	☐	☐	☐
	Αίθουσες τέχνης, γκαλερί	☐	☐	☐	☐	☐
	Φεστιβάλ	☐	☐	☐	☐	☐
Πολιτιστικές εκδηλώσεις	Συναυλίες	☐	☐	☐	☐	☐
	Τοπικά πολιτιστικά δρώμενα	☐	☐	☐	☐	☐
	Εκθέσεις	☐	☐	☐	☐	☐
Υποδομές/ υπηρεσίες τουρισμού	Ξενοδοχεία, ξενώνες	☐	☐	☐	☐	☐
	Εστιατόρια, μπαρ, καφέ	☐	☐	☐	☐	☐
	Προβολή της περιοχής	☐	☐	☐	☐	☐
	Προγράμματα περιηγήσεων	☐	☐	☐	☐	☐
Τιμές/κόστος διαμονής	Ξενοδοχεία, ξενώνες	☐	☐	☐	☐	☐
	Εστιατόρια, μπαρ, καφέ	☐	☐	☐	☐	☐
Υποδομές μεταφορών	Οδικά δίκτυα	☐	☐	☐	☐	☐
	Σιδηροδρομικά δίκτυα	☐	☐	☐	☐	☐
	Αεροπορικά δίκτυα	☐	☐	☐	☐	☐
Κοινωνικές υποδομές	Ακτοπλοϊκά δίκτυα	☐	☐	☐	☐	☐
	Υγείας	☐	☐	☐	☐	☐
	Αθλητισμού	☐	☐	☐	☐	☐
	Προστασίας πολίτη	☐	☐	☐	☐	☐

Γ. ΟΙΝΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

Γ.1. Πώς κρίνεται την σημερινή κατάσταση του οινοτουρισμού στην Θράκη;

Αρκετά Καλή Μέτρια Ανεπαρκής

Γ.2. Θεωρείτε ότι υπάρχουν δυνατότητες για την περαιτέρω ανάπτυξη του οινοτουρισμού στη Θράκη;

Πολλές Αρκετές Καθόλου

Γ.3. Θεωρείτε ότι η Θράκη διαθέτει φημισμένα είδη κρασιών;

Ναι Όχι

Γ.4. Υπάρχουν οργανωμένα πακέτα οινοτουρισμού ή οργανωμένες ξεναγήσεις σε οινοποιεία στην περιοχή της Θράκης;

Ναι Όχι

Γ.5. Γνωρίζεται αν στην περιοχή της Θράκης υπάρχουν επισκέψιμα οινοποιεία;

Ναι Όχι

Γ.6. Αν στην προηγούμενη ερώτηση απαντήσατε θετικά αναφέρεται ποια οινοποιεία γνωρίζεται και που βρίσκονται;

.....
.....

Γ.7. Θεωρείται ότι προβάλλεται επαρκώς το οινοτουριστικό προϊόν της περιοχής της Θράκης;

Αρκετά Μέτρια Καθόλου

Γ.8. Θεωρείται ότι υπάρχει η σωστή οδική σήμανση για τα σημεία ενδιαφέροντος του οινοτουρισμού στην περιοχή της Θράκης;

Ναι, στα περισσότερα σημεία Όχι, υπάρχουν μόνο σε μεμονωμένες περιπτώσεις Δεν υπάρχει καθόλου

Γ. 9. Ποιες πιστεύετε ότι πρέπει να είναι οι πέντε βασικές ενέργειες που θα πρέπει να γίνουν για να προωθηθεί ο οινοτουρισμός στην περιοχή της Θράκης;

A.	
B.	
Γ.	
Δ.	
E.	